

RICHTLIJNEN

voor het

MILIEUEFFECTRAPPORT (MER)

LANDELIJK AFVALBEHEERSPLAN (LAP)

Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer
Directoraat-Generaal Milieubeheer / Directie Afvalstoffen
Den Haag

25 januari 2000

Documenten

user: ABERGL

F:/LAP/MER/ richtlijnen
richtlijnen bijlage 1, 2-1, 2-2
richtlijnen bijlage 2-3
richtlijnen bijlage 3

**RICHTLIJNEN voor het MILIEUEFFECTRAPPORT (MER)
ten behoeve van het LANDELIJK AFVALBEHEERSPLAN (LAP)**

INHOUDSOPGAVE	blz.
1. Inleiding	5
2. Doelstelling van het Landelijk Afvalbeheersplan	7
3. Te nemen besluiten	9
4. Bestaande situatie	11
5. Minimumstandaarden	13
6. Capaciteitsplanning voor verbranden als definitieve verwijdering	21
7. Gevolgen voor het milieu	23
8. Vergelijking van de alternatieven	25
9. Leemten in informatie en evaluatie	27
10. Vorm en presentatie van het MER	29

BIJLAGEN

Bijlage 1.	Openbare bekendmaking van de start van de procedure van de milieueffectrapportage LAP (Staatscourant 145, maandag 2 augustus 1999)	33
Bijlage 2.	Samenvatting van en antwoorden op de inspraakreacties op de Startnotitie voor de milieueffectrapportage	35
Bijlage 3.	Hoofdpunten en verwerking van het advies van de Commissie voor de milieueffectrapportage (brief van 26 oktober 1999, kenmerk U397-99/Vh/vE/hb/fw/1038-86)	71

1. INLEIDING

Op grond van de wijziging van de Wet milieubeheer (kamerstukken 1998-1999, 26 638, nrs. 1-3) dient de minister van VROM ten minste eenmaal in de vier jaar een Landelijk Afvalbeheersplan (LAP) op te stellen. Het plan bevat beleid voor vier jaar, met een doorkijk naar de daarop volgende zes jaar, ten aanzien van de verwijdering van in principe alle afvalstromen waarop de Wet milieubeheer van toepassing is.

In het LAP wordt het beleid voor gevaarlijk afval én voor niet-gevaarlijk afval opgenomen. Het LAP voorziet dan ook in een integratie van het Meerjarenplan Gevaarlijke Afvalstoffen II (MJP-GA II) en het Tienjarenprogramma Afval 1995-2005 (TJP.A-95).

Rijk, provincies en gemeenten zullen bij de uitvoering van de Wet milieubeheer in de toekomst rekening moeten houden met het LAP. Het plan dient onder andere als toetsingskader voor de beoordeling van aanvragen om vergunning voor bedrijven in alle schakels van de afvalketen, van inzameling tot definitieve verwijdering. Ook vormt het LAP het toetsingskader voor de in-, uit- en doorvoer van afvalstoffen en het afgeven van verklaringen van geen bezwaar door de Minister van VROM bij vergunningaanvragen voor definitieve verwijdering. Het is de bedoeling dat het eerste LAP in 2001 wordt vastgesteld door de minister van VROM.

Ter onderbouwing van de vaststelling van bepaalde onderdelen uit het LAP, dient een MER te worden opgesteld. Aangezien het LAP wordt vastgesteld door de minister van VROM, is de minister het bevoegd gezag voor de m.e.r. Gelet op het verzoek van de minister aan het AOO om zorg te dragen voor de sector- en capaciteitsplannen, inclusief de daarvoor benodigde m.e.r., is het AOO de initiatiefnemer voor het MER.

Procedure

De bekendmaking van de start van de procedure van de milieueffectrapportage vond plaats in Staatscourant 145 van maandag 2 augustus 1999 (zie bijlage 1). De startnotitie is ter inzage gelegd van 4 augustus tot en met 15 september 1999. In bijlage 2 is een overzicht van de inspraakreacties gegeven, alsmede van de antwoorden van het bevoegd gezag.

Per brief van 2 augustus 1999 stelde de Minister van VROM de Hoofdinspecteur Milieuhygiëne en de Commissie voor de milieueffectrapportage in de gelegenheid advies uit te brengen over de inhoud van de richtlijnen. Het advies van de commissie MER is op 26 oktober 1999 aan de minister van VROM aangeboden. In bijlage 3 van deze richtlijnen zijn de hoofdpunten van dit advies opgenomen en is tevens aangegeven hoe het advies in de richtlijnen is verwerkt.

Bij de opstelling van de richtlijnen voor de inhoud van het MER zijn de inspraakreacties en adviezen in beschouwing genomen.

De richtlijnen zijn genummerd en hebben het voorvoegsel R-.

- R-1.** Beschrijf voor het MER en het LAP de te volgen procedures en tijdsplanning, alsmede welke inspraakmomenten onderscheiden worden en welke adviesorganen en instanties formeel en informeel bij de procedures betrokken zijn.

Hoofdstukindeling richtlijnen

Hoofdstuk 1 van de richtlijnen is deze inleiding.

In hoofdstuk 2 wordt aandacht besteed aan de doelstelling van het Landelijk Afvalbeheersplan (LAP).

Hoofdstuk 3 gaat over de te nemen besluiten, waarbij wordt aangegeven waarop het MER wel en niet betrekking heeft.

Hoofdstuk 4 betreft de bestaande situatie en gaat in op de randvoorwaarden vanuit vastgesteld beleid.

Hoofdstuk 5 gaat over de minimumstandaarden en hoofdstuk 6 over de capaciteitsplanning voor verbranden als definitieve verwijdering.

In hoofdstuk 7 staan de gevolgen voor het milieu centraal, waarna in hoofdstuk 8 de vergelijking en weging van alternatieven aan de orde komt.

In hoofdstuk 9 wordt aandacht besteed aan de leemten in informatie en aan de evaluatie.

Hoofdstuk 10 tenslotte betreft de vorm en presentatie van het MER

2. DOELSTELLING VAN HET LANDELIJK AFVALBEHEERSPLAN

Artikel 7.10, lid 1, onder a, van de Wet milieubeheer:

Een MER bevat ten minste: "een beschrijving van hetgeen met de voorgenomen activiteit wordt beoogd".

Zoals in de inleiding al is aangegeven, is het LAP bedoeld om het beleid vast te leggen voor de verwijdering van in principe alle afvalstromen waarop de Wet milieubeheer van toepassing is. Dit betekent onder andere dat het LAP voorziet in een integratie van het Meerjarenplan Gevaarlijke Afvalstoffen II (MJP-GA II) en het Tienjarenprogramma Afval 1995-2005 (TJP.A-95).

- R-2. Geef kort aan wat de formele grondslag van het LAP is.
- R-3. Geef kort aan wat de doelstellingen van het LAP zijn.
- R-4. Geef kort aan wat de relatie is tussen het LAP, het MJP-GA II, het TJP.A en de PMP's.

3. TE NEMEN BESLUITEN

Artikel 7.10, lid 1, onder c, van de Wet milieubeheer:

Een MER bevat ten minste: "een aanduiding van de besluiten bij de voorbereiding waarvan het milieu-effectrapport wordt gemaakt, en een overzicht van de eerder genomen besluiten van bestuursorganen, die betrekking hebben op de voorgenomen activiteit en de beschreven alternatieven".

Op basis van onderdeel C, categorie 18.1, van het Besluit Milieueffectrapportage 1994 (zoals gewijzigd bij besluit van 7 mei 1999) is het doorlopen van de procedure van de milieueffectrapportage (m.e.r.) verplicht voor de vaststelling van het beleid inzake de verwijdering van afvalstoffen, voor zover dit betrekking heeft op:

- a) de methode van bewerken, verwerken of vernietigen van afvalstoffen
- b) het op of in de bodem brengen van afvalstoffen om deze daar te laten
- c) de keuze van de locatie of de te creëren voorzieningen voor de verwijdering van afvalstoffen.

Het gaat hierbij zowel om gevaarlijke als om niet-gevaarlijke afvalstoffen. Als m.e.r.-plichtig besluit is hierbij aangewezen: het besluit dat als eerste voorziet in de verwijdering van afvalstoffen.

Het LAP zal bestaan uit een beleidskader, sectorplannen en capaciteitsplannen. Op verzoek van de minister stelt het Afval Overleg Orgaan de sector- en capaciteitsplannen op. De minister neemt zelf het voortouw bij het opstellen van het beleidskader.

Het besluit waarvoor het MER wordt opgesteld is de vaststelling van het Landelijk Afvalbeheersplan door de minister van VROM.

Beleidskader

Voor het beleidskader bestaat geen wettelijke plicht om een milieueffectrapport op te stellen. Er worden in het beleidskader immers geen besluiten genomen zoals hiervoor onder a, b of c genoemd. Daarnaast is gebleken bij het opstellen van eerdere afvalbeleidsplannen dat het opstellen van een MER voor beleidskaders weinig tot geen toegevoegde waarde heeft.

Wel wordt gezien of aan het beleidskader een milieutoets kan worden gekoppeld, die gelijktijdig met het MER zal worden opgesteld. Indien een milieutoets wordt uitgevoerd, zal inhoudelijke begeleiding, coördinatie en afstemming bij de uitvoering van milieutoets en MER plaatsvinden door de projectgroep van het LAP.

Sector- en capaciteitsplannen

Het MER wordt specifiek opgesteld voor de ondersteuning van de concrete besluiten die in de sector- en capaciteitsplannen aan de orde zijn. Daarbij gaat het niet om besluiten over locaties of daarvoor te creëren voorzieningen (c). Deze besluiten worden genomen door de provincies als bevoegd gezag voor de vergunningverlening.

In het MER zal uitsluitend worden ingegaan op nieuwe of mogelijk te wijzigen besluiten ten aanzien van de voorgeschreven methode van bewerken, verwerken of vernietigen van afvalstoffen (a) of het op of in de bodem brengen van afvalstoffen om deze daar te laten (b). Het bestaande beleid is vastgelegd in het TJP-A-95 en het MJP-GA II.

Reikwijdte MER

Op grond van het voorgaande is het enige m.e.r.-plichtige besluit: het in het LAP vastleggen van de minimumstandaarden voor afvalverwijdering, voor zover die minimumstandaarden op methode-niveau worden vastgelegd. Daarom behoeven in het MER alleen die afvalstoffen te worden meegenomen waarvoor het vaststellen van een minimumstandaard op methode niveau mogelijk gewenst of noodzakelijk is.

Besluiten over de capaciteitsplanning zijn geen m.e.r.-plichtige besluiten. De initiatiefnemer heeft aangegeven deze besluiten op vrijwillige basis wel mee te nemen in het MER. Dat is echter alleen zinvol voor verbranden. Bij storten gaat het namelijk om voortzetting van het bestaande beleid, waarbij de te storten afvalstoffen beperkt zijn door het Besluit stortverbod afvalstoffen. De milieuconsequenties hiervan zijn ten opzichte van het vorige plan beperkt, zodat het doorlopen van een m.e.r. voor de besluitvorming over de stortcapaciteit niet nodig is.

In het MER behoeven geen algemene beleidsalternatieven te worden beschouwd, zoals bijvoorbeeld de voorkeursvolgorde van afvalverwijdering. Dergelijke beschouwingen zullen waar nodig in het beleidskader van het LAP en de milieutoets worden opgenomen. Wel dient in het MER een overzicht van de hoofdlijnen van het beleidskader te worden gegeven, voor zover dat relevant is voor het MER en voor de sector- en capaciteitsplannen.

Ook besluiten ten aanzien van preventie zijn niet m.e.r.-plichtig. Deze besluiten worden met name vastgelegd in het beleidskader. Waar mogelijk wordt in de specifieke sectorplannen aangegeven welke mogelijkheden er zijn om kwalitatieve en kwantitatieve preventie te bereiken bij specifieke afvalstromen. Dit is nodig om de omvang en samenstelling van de afvalstromen te bepalen die voor verwijdering worden aangeboden. Preventie maakt derhalve geen deel uit van het MER.

- R-5. Geef het primaire doel van het MER aan.
- R-6. Geef de afbakening van het MER aan en motiveer waarom het beleidskader niet in het MER is meegenomen.
- R-7. Geef een overzicht van de hoofdlijnen van het beleidskader, voor zover dat relevant is voor het MER. Ga daarbij met name in op de toekomstige doelen van het beleid.
- R-8. Geef aan wat de relatie is tussen het MER, de eventuele milieutoets en het LAP.

4. BESTAANDE SITUATIE

Artikel 7.10, eerste lid, onder d, van de Wet milieubeheer:

Een MER bevat ten minste: "een beschrijving van de bestaande toestand van het milieu, voor zover de voorgenenomen activiteit of de beschreven alternatieven daarvoor gevolgen kunnen hebben, alsmede van de te verwachten ontwikkelingen van dat milieu, indien die activiteit noch de alternatieven worden ondernomen.

De verwijdering van afvalstoffen wordt op dit moment voornamelijk geregeld door het Tienjarenprogramma Afval 1995-2005 (TJP.A-95) en het Meerjarenplan Gevaarlijke Afvalstoffen II (MJP-GA II). De uitvoering van deze plannen wordt continu gevolgd en geëvalueerd, wat onder andere heeft geleid tot drie wijzigingen van het TJP.A en een actieprogramma en (deel)evaluatieonderzoeken voor het MJP-GA II.

In hoofdstuk 3 is de afbakening van het MER beschreven en is aangegeven dat het MER alleen zal worden gebruikt voor het vastleggen van de minimumstandaarden voor afvalverwijdering en voor besluiten over de capaciteit van verbranden als definitieve verwijdering.

De ervaringen en knelpunten bij de uitvoering van de twee plannen vormen belangrijke informatiebronnen voor het LAP en zal bij het opstellen daarvan dan ook nadrukkelijk met die ervaringen rekening worden gehouden. Er zijn specifieke ervaringen en problemen die van belang zijn voor het MER en mede bepalend zijn voor de keuze van de onderwerpen en afvalstromen die in het MER aan de orde komen. In de startnotitie is dat vorm gegeven door het hanteren van beslisbomen, die hebben geresulteerd in een overzicht van afvalstoffen die wel en niet in het MER worden meegenomen.

Daarnaast is van belang of er door nationale en internationale regelgeving, vastgesteld of te verwachten beleid en bestuurlijke uitspraken etc. randvoorwaarden worden gesteld aan de in het MER mee te nemen onderwerpen.

- R-9.** Geef aan wat de huidige Nederlandse totaalbelasting per milieuthema is. Gebruik deze totaalscores voor het normaliseren van de LCA gegevens.
- R-10.** Geef een overzicht van de belangrijkste ervaringen en knelpunten bij de uitvoering van het TJP.A en het MJP-GA II, echter alleen voor zover deze relevant zijn voor het MER.
Beschrijf nauwkeurig de aard van de ervaring/het probleem en wat de milieuhygiënische consequenties ervan zijn. Deze kunnen bijvoorbeeld betrekking hebben op:
- de mate waarin geformuleerde doelstellingen zijn gehaald;
 - de resultaten van preventie- en hergebruiksbeleid;
 - de inzameling, be- en verwerking van afzonderlijke stromen;
 - de handhaving;
 - financiële aspecten.
- R-11.** Geef aan welke actiepunten uit het actieprogramma MJP-GA II in het MER worden meegenomen en op welke manier dat gebeurt.

R-12. Geef kort, overzichtelijk en zo concreet mogelijk (bijvoorbeeld in tabelvorm) de beperkingen en randvoorwaarden aan die vanuit vastgesteld en te verwachten beleid (nationaal en internationaal), bestaande plannen en bestuurlijke uitspraken invloed uitoefenen op het MER voor het LAP.

Maak een onderscheid tussen harde randvoorwaarden, zoals de "best available techniques" volgens de IPPC-richtlijn, en meer beleidsmatige uitgangspunten, zoals staan in het NMP-3, convenanten etc.

Naast een beschrijving van status en betekenis hiervan voor het LAP, moet ook beschreven worden in welk opzicht ze een randvoorwaarde voor de verdere besluitvorming vormen. Hierbij dient in ieder geval aandacht te worden besteed aan:

- Nationaal Milieubeleidsplan 3 (NMP3)
- het Wetsvoorstel tot wijziging van de Wet milieubeheer
- op de huidige Wet milieubeheer gebaseerde regelingen, zoals het Besluit aanwijzing gevaarlijke afvalstoffen, Besluit stortverbod afvalstoffen, Regeling Scheiden en Gescheiden houden van gevaarlijke afvalstoffen en AmvB's op grond van artikel 8.40 Wm
- de LAP-uitgangspuntenbrief van de Minister van VROM van 31 maart 1999
- EG-Verordening betreffende toezicht en controle op de overbrenging van afvalstoffen binnen, naar en uit de Europese Gemeenschap (EVOA)
- EG-Richtlijn betreffende afvalstoffen
- EG-Richtlijn betreffende gevaarlijke afvalstoffen
- EG-Richtlijn verpakkingsafval
- EG-Richtlijn batterijen en accu's
- EG-Richtlijn afgewerkte olie
- EG-Richtlijn storten
- Ontwerp EG-Richtlijn verbranden afvalstoffen
- regelingen met betrekking tot de gemeentelijke zorgplicht voor het (gescheiden) inzamelen van huishoudelijk afval, het gescheiden inzamelen van bedrijfsafval en de regelgeving die invulling geeft aan de producentenverantwoordelijkheid
- oppervlaktedelfstoffenbeleid
- bouwstoffenbeleid
- asbestverwijderingsbesluit
- regelingen voor gewasbeschermingsmiddelen

5. MINIMUMSTANDAARDEN

Artikel 7.10, eerste lid, onder b, van de Wet milieubeheer:

Een MER bevat ten minste: "een beschrijving van de voorgenomen activiteit en van de wijze waarop zij zal worden uitgevoerd, alsmede van de alternatieven daarvoor, die redelijkerwijs in beschouwing dienen te worden genomen, en de motivering van de keuze voor de in beschouwing genomen alternatieven."

Artikel 7.10, derde lid, van de Wet milieubeheer:

Tot de ingevolge het eerste lid, onder b, te beschrijven alternatieven behoort in ieder geval het alternatief waarbij de nadelige gevolgen voor het milieu worden voorkomen, dan wel, voor zover dat niet mogelijk is, deze met gebruikmaking van de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu, zoveel mogelijk worden beperkt.

Doel minimumstandaard

De minimumstandaard heeft tot doel de minimale hoogwaardigheid van de verwijdering van afvalstoffen aan te geven.

Soorten minimumstandaard

De minimumstandaard kan op de volgende wijzen worden ingevuld, waarbij de mate van gedetailleerdheid toeneemt:

- a) als een trede op de verwijderingsladder (nuttige toepassing, verbranden of storten);
- b) als onderdeel van een trede (bijvoorbeeld de trede nuttige toepassing: producthergebruik, materiaalhergebruik of hoofdgebruik als brandstof);
- c) als een in ieder geval te behalen milieuprestatie (bijvoorbeeld een te behalen energierendement of hergebruikrendement);
- d) als specifieke verwerkingsmethode. Als een methode wordt aangemerkt als minimumstandaard kan die methode worden gezien als een referentiepunt voor het maximaal aanvaardbare milieueffect.

In het LAP zal voor elke afvalstroom een minimumstandaard worden opgenomen en zal worden onderbouwd waarom voor de betreffende minimumstandaard is gekozen. Daarbij worden onder andere de volgende aspecten in beschouwing genomen:

milieueffecten, kosten, haalbaarheid, uitvoerbaarheid, consequenties voor im- en export, de stimulans die uitgaat voor de afvalverwerkingssector (zowel het verhogen van het milieurendement van de verwerking als de ontwikkeling van nieuwe technieken) en de hanteerbaarheid en effectiviteit bij vergunningverlening.

Te beschouwen afvalstoffen

Zoals in hoofdstuk 3 van deze richtlijnen is aangegeven, is een van de doelstellingen van het MER de milieuhygiënische onderbouwing van besluiten over vast te stellen minimumstandaarden voor de be- en verwerking van afvalstromen, voor zover de minimumstandaard op methode niveau wordt geformuleerd.

In de startnotitie is door de initiatiefnemer aangegeven welke afvalstoffen wel en niet worden meegenomen in het MER en wat daar de redenen voor zijn. Diverse insprekers en de Commissie voor de milieueffectrapportage hebben voorstellen gedaan met betrekking tot die onderverdeling. Dit resulteert in het volgende overzicht van te beschouwen afvalstromen en mee te nemen verwerkingstechnieken.

R-13. Voor de volgende afvalstoffen dienen alternatieven te worden beschreven ter onderbouwing van het introduceren dan wel actualiseren van minimumstandaarden. De reden daarvoor is bij elke afvalstof opgenomen.

Tevens is bij de afvalstoffen een aanzet gegeven voor de alternatieven die in beschouwing kunnen worden genomen. Indien goed gemotiveerd, kunnen extra alternatieven worden meegenomen of kunnen in deze richtlijn genoemde alternatieven worden weggelaten.

Geef bij elke afvalstof aan wat de huidige wijze van verwerking is en beschouw deze als het nulalternatief.

Geef van alle beschouwde alternatieven een indicatie van de verwerkingskosten per ton.

1. Asbest

Is niet opgenomen in de MER-lijst van de startnotitie.

Er zijn meerdere methoden voor be-/verwerking beschikbaar. Om een keuze tussen die methoden te kunnen maken en om te kunnen besluiten of een minimumstandaard op methode niveau noodzakelijk is, dient een goede milieuhygiënische onderbouwing in het MER plaats te vinden. Asbest dient daarom te worden meegenomen in het MER.

Alternatieven:

- a. storten;
- b. thermische immobilisatie;
- c. oplossen in NaOH en verwarmen.

2. Autobanden

Is niet opgenomen in de MER-lijst van de startnotitie.

Enkele jaren geleden is voor de verwerking van autobanden een LCA uitgevoerd. Er moet worden gezien of de in deze LCA beschouwde alternatieven opnieuw moeten worden doorgerekend in verband met wijzigingen die zijn opgetreden in de LCA-methodiek en in classificatiefactoren. Bezie tevens of er nieuwe technieken voor de verwerking van autobanden beschikbaar zijn die moeten worden meegenomen in het MER.

3. Batterijen

Alleen voor zink/bruinsteen- en alkalinebatterijen is momenteel een minimumstandaard op methodeniveau geformuleerd (verwerking in electrosmetovens), voor de overige batterijen is de minimumstandaard als een onderdeel van een trede van de verwijderingsladder geformuleerd (verwerking met als doel metaalterugwinning).

Om te bezien of de eerstgenoemde minimumstandaard moet worden gehandhaafd, dient in het MER alleen de verwerking van zink/bruinsteen- en alkalinebatterijen te worden meegenomen.

In het MER dat is opgesteld ten behoeve van het MJP-GA II, werd geconstateerd dat onvoldoende informatie beschikbaar was van de verschillende verwerkingstechnieken voor deze batterijen. Geef aan welke technieken realistisch genoeg zijn om mee te nemen.

4. C₂-afvalstoffen

In het MER dat is opgesteld ten behoeve van het MJP-GA II is onder andere geconstateerd dat onvoldoende informatie beschikbaar was over immobilisatie. Inmiddels is meer informatie beschikbaar. Bepaal aan de hand van deze nieuwe gegevens welke C₂-afvalstoffen in het MER aan de orde moeten komen en welke technieken bij de verschillende stoffen in beschouwing moeten worden genomen. Maak daarbij een keuze uit de volgende alternatieven:

- a. storten als C₂-afvalstof;
- b. reinigen en storten als C₃-afvalstof;
- c. reinigen ten behoeve van nuttige toepassing;
- d. thermische immobilisatietechnieken gevolgd door storten als C₃-afvalstof;
- e. thermische immobilisatietechnieken ten behoeve van nuttige toepassing;
- f. koude immobilisatietechnieken gevolgd door storten als C₃-afvalstof;
- g. koude immobilisatietechnieken ten behoeve van nuttige toepassing;

5. Fotografisch gevaarlijk afval

In het MER dat is opgesteld ten behoeve van het MJP-GA II werd geconstateerd dat er voor fotografisch afval een aantal kennisleemten waren. Daarom zijn in het Actieprogramma MJP-GA II een aantal acties opgenomen met betrekking tot fotografisch gevaarlijk afval. Met name de beschikbare kwantitatieve informatie over de verschillende verwerkingsalternatieven zou kunnen leiden tot een heroverweging van de minimumstandaard. Als uitgangspunt voor de in beschouwing te nemen alternatieven worden hier de technieken genoemd waarop in het MER voor het MJP-GA II is ingegaan.

Alternatieven voor vast fotografisch gevaarlijk afval:

- a. verbranden;
- b. shredderen;
- c. shredderen en wassen;
- d. inzet als brandstof voor de pyrolyse van fga, met verglazing van de reststoffen.

Alternatieven voor zwart/wit-vloeistoffen:

- a. zilverterugwinning, filtratie en lozing
- b. biologisch/chemisch zuiveren;
- c. omgekeerde osmose, indamping en immobilisatie;
- d. pyrolyse (samen met vast fga) en verglazing van de reststoffen.

Alternatieven voor kleurvloeistoffen:

- a. zilverterugwinning, filtratie en lozing
- b. omgekeerde osmose, indamping en immobilisatie;
- c. pyrolyse (samen met vast fga) en verglazing van de reststoffen.

6. Gasontladingslampen en fluorescentiepoeder

In het MJP-GA II is aangegeven dat de resultaten van de experimenten met de gemodificeerde end-cut air-push techniek in combinatie met hergebruik van de reststoffen zullen moeten uitwijzen of hoogwaardigere verwerking op termijn mogelijk en doelmatig is. Hierover zijn inmiddels meer gegevens bekend.

In het MER dat is opgesteld ten behoeve van het MJP-GA II, werd geconstateerd dat specifieke gegevens over immobilisatie van de reststoffen (voor toepassing in weg- en waterbouw) in Duitsland ontbreken. Daarom is in het Actieprogramma MJP-GA II aangegeven dat hierover informatie verzameld zal worden. Nieuwe gegevens over deze toepassing en over immobilisatie in zijn algemeenheid zou kunnen leiden tot heroverweging van de minimumstandaard.

Alternatieven voor de verwerking van de lampen en de opwerking van de restfracties:

- a. shredderen
 - scheiden glas/fluorescentiepoeder gevolgd door hergebruik van de glasfractie en koude immobilisatie van het fluorescentiepoeder
 - scheiden glas/fluorescentiepoeder gevolgd door hergebruik van de glasfractie terugwinnen van metalen uit het fluorescentiepoeder
- b. end-cut / airpush
 - hergebruik glas en immobilisatie fluorescentiepoeder
 - hergebruik glas en terugwinnen van metalen uit het fluorescentiepoeder
- c. end-cut / airpush met selectie-unit
 - hergebruik glas en terugwinnen van metalen uit het fluorescentiepoeder
 - hergebruik van zowel glas als (een deel van) het fluorescentiepoeder
- d. smelten in plasmaoven
hier is het verwerken van restfracties niet aan de orde omdat het product een herbruikbaar glasachtig materiaal is.

7. Gebruikte chemicaliën verpakkingen

In het MJP-GA II is aangegeven dat in het volgende plan een definitief standpunt zal worden ingenomen met betrekking tot het cryogeen verwerken van gebruikte chemicaliënverpakkingen. Bezien moet worden of informatie beschikbaar is over de emissieprofielen voor de verwerking met de cryogene techniek en de spoeltechniek van zowel metalen als kunststof chemicaliënverpakking. Deze informatie is van belang voor dit definitieve standpunt.

Alternatieven voor de verpakkingen:

- a. integrale verbranding;
 - b. cryogene scheiding;
 - c. scheiding door spoelen;
- Alternatieven voor de restfracties (kunststof, metalen en verfsludges):
- a. verbranden als definitieve verwijdering;
 - b. materiaalhergebruik
 - c. inzet als brandstof.

8. GFT-afval

Is niet opgenomen in de MER-lijst van de startnotitie.

Er is echter veel discussie over de verwijdering van gft-afval. De discussies richten zich zowel op het nut van gescheiden inzameling als op de manier van verwerking van gescheiden ingezameld gft-afval (met name composteren en vergisten).

Gft-afval dient derhalve te worden meegenomen in het MER.

Hierbij dient ook rekening te worden gehouden met vergelijkbare stromen van bedrijven, waaronder swill.

Alternatieven:

- a. geen gescheiden inzameling; verbranden van gft-afval (als onderdeel van de reststroom huishoudelijk afval) in een AVI;
- b. geen gescheiden inzameling; afscheiden van de organische fractie uit het integraal huishoudelijk afval; organische fractie vergisten; het digestaat van de vergisting nuttig toepassen of definitief verwijderen; de restfractie van het huishoudelijk afval verbranden in een AVI;
- c. gescheiden inzameling van gft-afval, gevolgd door composteren;
- d. gescheiden inzameling van gft-afval, gevolgd door vergisten;

9. Groenafval

Is niet opgenomen in de MER-lijst van de startnotitie.

Groenafval bestaat uit meerdere deelstromen. Voor de houtachtige fractie (grosnoeiafval, uitdunningshout etc.) zijn meerdere methoden van verwerking beschikbaar. Om een keuze tussen die methoden te kunnen maken en om te kunnen besluiten of een minimumstandaard op methode niveau noodzakelijk is, dient een goede milieuhygiënische onderbouwing in het MER plaats te vinden. De houtachtige fractie van groenafval dient derhalve te worden meegenomen in het MER.

Alternatieven:

- a. composteren
- b. inzet als brandstof.

10. Puin en zeefzand

Zeefzand is niet opgenomen in de MER-lijst van de startnotitie.

Steenachtige materialen uit bouw- en sloopafval worden bewerkt door brekers of komen vrij bij het sorteren van bouw- en sloopafval. Alle granulaten of zanden afkomstig van deze brekers worden als bouwstof toegepast, met uitzondering van verontreinigd puin. Het Bouwstoffenbesluit stelt eisen aan de milieuhygiënische kwaliteit van deze bouwstoffen.

Granulaten kunnen op verschillende wijze worden ingezet, namelijk als ophoogmateriaal, als funderingsmateriaal onder wegen of als grindvervanger. Bij grindvervanging wordt een nog in Nederland beperkt aanwezige voorraad aan grind ontzien. Deze drie toepassingen van granulaten dienen in het MER nader te worden gezien.

Ook zeefzand wordt op verschillende wijze toegepast, namelijk als ophoogmateriaal en als beton- en metselzand. Daarnaast wordt zeefzand, met name bij toepassing van mobiele brekers, ter plaatse achter gelaten. Toepassing als beton- en metselzand legt minder beslag op beperkte voorraden van voor dat doel geschikte primaire zanden. De twee genoemde toepassingen van zeefzanden dienen in het MER nader te worden gezien.

11. Shredderafval

Momenteel worden enkele onderzoeken uitgevoerd naar mogelijke alternatieven voor de verwerking van shredderafval. Indien een keuze moet worden gemaakt tussen die alternatieven is een goede milieuhygiënische onderbouwing in het MER noodzakelijk.

Alternatieven:

- a. storten
- b. verbranden in een AVI (roosteroven);
- c. pyrolyse;
- d. reactor oxidatie techniek (twee-traps verbranding);
- e. combinatie van vergassing en naverbranding;

12. Straalgrit

In het kader van het actieprogramma MJP-GA II is nieuwe informatie beschikbaar gekomen met betrekking tot de verwerking van straalgrit. In verband hiermee dient deze stroom te worden meegenomen in het MER.

Alternatieven voor reinigbaar straalgrit:

- a. fysisch/chemisch reinigen;
- b. fysisch/chemisch reinigen met thermische nabehandeling;
- c. thermisch reinigen.

Alternatieven voor niet-reinigbaar straalgrit:

- a. storten als C3-afval;
- b. koude immobilisatie en nuttige toepassing;
- c. thermische immobilisatie en nuttige toepassing;
- d. deeltjes-scheidingstechnieken.

Er dient rekening te worden gehouden met het gegeven dat straalgrit zowel gevaarlijk als niet-gevaarlijk afvalstof kan zijn.

13. Zuiveringsslib

Voor de verwerking van allerlei slibben worden op dit moment verschillende methoden toegepast. Er zijn twijfels over de milieuhygiënische effecten van enkele methoden. *In het MER dienen deze effecten in kaart te worden gebracht.*

Alternatieven:

- a. verbranden als definitieve verwijdering;
- b. nuttige toepassing als brandstof;
- c. composteren / vergisten.

Rekening houden met het gegeven dat zuiveringsslib zowel gevaarlijk als niet gevaarlijk afvalstof kan zijn.

14. Zuren en basen (niet ijzerhoudend)

In het kader van het actieprogramma MJP-GA II is nieuwe informatie beschikbaar gekomen met betrekking tot de verwerking van zuren en basen. In verband hiermee dient deze stroom te worden meegenomen in het MER. Alternatieven:

- a. ONO, gevolgd door storten van de restfractie;
- b. pyrometallurgische verwerking, gevolgd door nuttig toepassen van de restfractie.

- R-14. Geef aan welke gevaarlijke afvalstoffen niet in richtlijn R-13 zijn opgenomen, maar waarvoor in het MER MJP-GA II wel een kwantitatieve LCA is uitgevoerd.
- R-15. Geef aan welke verwerkingsalternatieven van de in R-14 genoemde afvalstoffen zijn doorgerekend met een LCA-methodiek of classificatiefactoren die sinds het uitvoeren van die berekeningen zijn gewijzigd. Geef daarbij aan wat de wijziging is.
- R-16. Reken de in R-15 genoemde alternatieven opnieuw door, gebruik makend van de gewijzigde LCA-methodiek en classificatiefactoren.
- R-17. Geef op basis van de resultaten van richtlijn R-16 aan voor welke alternatieven en afvalstoffen de nieuwe doorrekeningen tot dusdanige andere uitkomsten hebben geleid dan in het MER MJP-GA II, dat heroverweging van de MJP-GA II minimumstandaard noodzakelijk is.
- R-18. Voeg deze afvalstoffen toe aan de opsomming in richtlijn R-13 en pas de richtlijnen ook op deze afvalstoffen toe.
- R-19. Vergelijk per in het MER-LAP opgenomen afvalstof de in beschouwing genomen alternatieven. Besteed daarbij, naast de in R-32 genoemde LCA-thema's, met name aandacht aan energie, de mate van nuttige toepassing van producten/reststoffen (producthergebruik, materiaalhergebruik, afval als brandstof), het combi-karakter van bepaalde technieken (zowel energierendement als het toepassen van de afvalstoffen in producten) en de emissies.

Wel in de startnotitie, maar niet in de richtlijnen

De volgende afvalstoffen staan wel vermeld in de MER-lijst van de startnotitie, maar hoeven niet te worden meegenomen in het MER. De reden daarvoor is vermeld.

Afgewerkte olie en oliehoudende afvalstoffen

In opdracht van het ministerie van VROM worden momenteel reeds LCA's uitgevoerd voor de verwerking van afgewerkte olie en oliehoudende afvalstoffen.

Als de resultaten van deze LCA's bekend zijn, zal worden gezien of de betreffende afvalstoffen alsnog in het MER van het LAP moeten worden opgenomen.

Grond

In augustus 1999 is verschenen de nota "Grond grondig bekeken, verantwoord omgaan met schone en verontreinigde grond". Deze nota geeft het nieuwe beleidskader voor het omgaan met schone, licht en ernstig verontreinigde grond. Het meenemen van deze stroom in het MER voor het LAP is derhalve niet meer nodig.

Kwikhoudend afval

De in het MJP-GA II opgenomen minimumstandaard is niet gerealiseerd. Wel is een andere, vergelijkbare techniek operationeel.

Het beleid met betrekking tot C₁-afvalstoffen is dat er voor gezorgd moet worden dat het geen C₁-afvalstoffen meer zijn. Op welke wijze dat gebeurt, is niet van belang; een minimumstandaard op methode niveau is derhalve niet (meer) noodzakelijk. Het is daarom niet nodig om deze afvalstof in het MER mee te nemen.

LPG-tanks

In het MJP-GA II is aangegeven dat met betrekking tot de verwijdering van LPG-tanks momenteel één vergunning is verleend. Deze vergunninghouder ledigt en ontmantelt de tanks, LPG-restanten worden ingezet als brandstof, sludge wordt afgevoerd voor verdere verwerking en de non-ferro metalen en de tanks worden afhankelijk van de kwaliteit hergebruikt als product of als materiaal. In de standaardvoorschriften zoals opgesteld door het IPO is inmiddels opgenomen dat autodemontagebedrijven LPG-tanks niet mogen afblazen, ontgassen of affakkelen, maar moeten afvoeren naar een verwerker die deze LPG-tanks ontgast. Dit beleid zal niet wijzigen en deze stroom behoeft daarom niet te worden meegenomen in het MER.

Oplosmiddelen

De huidige minimumstandaard in het MJP-GA II is destillatie wanneer dat mogelijk is, anders verbranding. In een bijbehorend actiepoint is opgenomen dat zal worden nagegaan wanneer het vanuit milieuhygiënisch en bedrijfsmatig/economisch oogpunt gewenst is om te destilleren. Dit is dan een invulling van de passage "wanneer dat mogelijk is".

Omdat volgens de initiatiefnemer dit onderzoek zou kunnen leiden tot een nadere specificering van de minimumstandaard, is de afvalstroom opgenomen in de MER-lijst van de startnotitie.

Het onderzoek heeft echter niets te maken met de minimumstandaard op zich, maar op de afweging wanneer een stroom kan worden gedestilleerd of moet worden verbrand. Daarom behoeft de stroom niet te worden meegenomen in het MER.

Zwavelhoudende afvalstoffen

Het huidige beleid voor zwavelhoudende afvalstoffen is zoveel mogelijk nuttige toepassing, er is geen specifieke techniek of methode voorgeschreven. De afvalstroom is in de startnotitie meegenomen omdat in het MJP-GA II staat vermeld dat op basis van een onderzoek naar hoogwaardiger verwerkingsmogelijkheden in een volgend plan de gewenste minimumstandaard voor zwavelhoudend afval zal worden geformuleerd.

Er zal echter geen minimumstandaard op methode-niveau worden geformuleerd. Deze stroom heeft daarom niet te worden meegenomen in het MER.

6. CAPACITEITSPANNING VOOR VERBRANDEN ALS DEFINITIEVE VERWIJDERING

Artikel 7.10, eerste lid, onder b, van de Wet milieubeheer:

Een MER bevat ten minste: "een beschrijving van de voorgenomen activiteit en van de wijze waarop zij zal worden uitgevoerd, alsmede van de alternatieven daarvoor, die redelijkerwijs in beschouwing dienen te worden genomen, en de motivering van de keuze voor de in beschouwing genomen alternatieven."

Artikel 7.10, derde lid, van de Wet milieubeheer:

Tot de ingevolge het eerste lid, onder b, te beschrijven alternatieven behoort in ieder geval het alternatief waarbij de nadelige gevolgen voor het milieu worden voorkomen, dan wel, voor zover dat niet mogelijk is, deze met gebruikmaking van de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu, zoveel mogelijk worden beperkt.

Aanbod en prognoses

In het kader van het LAP zullen aanbodscenario's worden opgesteld, die aangeven welke en hoeveel afvalstoffen in Nederland kunnen ontstaan tijdens de periode dat het LAP geldig is.

- R-20.** Geef een overzicht, bij voorkeur in tabelvorm, van de soorten en hoeveelheden afvalstoffen die tijdens de LAP-periode kunnen ontstaan en geef aan wat de herkomst van het afval is.
- R-21.** Geef vervolgens een overzicht van de soorten en hoeveelheden brandbare afvalstoffen die resteren in de geldende LAP-periode na bronscheiding en nuttige toepassing. Hieronder vallen bijvoorbeeld huishoudelijk en grof huishoudelijk restafval, kwd-restafval, industrieel (container) afval, reststroom bouw- en sloopafval hoog calorisch gevaarlijk afval etc.. Bespreek daarbij de te verwachten ontwikkelingen inzake het mengen en scheiden van deze stoffen en de gevolgen daarvan voor de aard en samenstelling van de afvalstoffen.
Geef tevens aan wat de calorische inhoud is van deze afvalstoffen.
- R-22.** Geef van de in R-21 genoemde afvalstoffen een beschrijving van de huidige be-/verwerking binnen Nederland. Beschouw deze als het nulalternatief.
- R-23.** Geef van de in R-21 genoemde afvalstoffen de mate van im- en export aan. Geef voor zo ver mogelijk een beschrijving van de huidige be-/verwerking in het buitenland.

Thermisch verwerken

Thermisch verwerken heeft betrekking op brandbare, niet herbruikbare afvalstoffen. Het doel is om deze afvalstoffen zodanig te verwerken dat zoveel mogelijk energie wordt gewonnen en dat de capaciteit van de bestaande afvalverbrandingsinstallaties optimaal beschikbaar is voor (brandbare) afval dat niet in andere installaties kan of (naar verwachting) zal worden verwerkt.

- R-24.** Geef aan welke alternatieven er zijn voor de thermische verwerking van de in R-21 genoemde afvalstoffen. Hierbij dienen in ieder geval te worden meegenomen: verbranden in een roosteroven (AVI), verbranden in een draaitrommeloven (DTO), bijstoken in energiecentrales, verwerken in cementovens, pyrolyse en vergassing.
- R-25.** Geef aan op welke wijze de onder R-21 genoemde afvalstoffen of deelstromen kunnen worden verwijderd in de onder R-24 genoemde alternatieven. Houdt daarbij rekening met de verschillende studies die daarover reeds zijn uitgevoerd.
- R-26.** Vergelijk de in R-24 genoemde alternatieven onderling. Besteed daarbij, aanvullend aan de in R-32 genoemde LCA thema's, met name aandacht aan energie, de mate van nuttige toepassing van de producten/reststoffen, het combi-karakter van bepaalde technieken (zowel energierendement als het toepassen van de afvalstoffen in producten) en de emissies.
Bij de vergelijking dient te worden gerekend met afvalpakketten die qua aard en samenstelling verschillend zijn. Enkele pakketten dienen zo te worden samengesteld dat ze als uitersten kunnen worden beschouwd en daardoor de grenzen van de milieueffecten (minst en meest milieubelastend) aangeven van alle onder R-21 genoemde afvalstoffen.
- R-27.** Geef op basis van de milieueffecten aan hoe de in R-21 genoemde afvalstoffen optimaal over de verschillende technieken voor thermische verwerking kunnen worden verdeeld.

7. GEVOLGEN VOOR HET MILIEU

Artikel 7.10, eerste lid, onder e, van de Wet milieubeheer:

Een MER bevat ten minste: "een beschrijving van de gevolgen voor het milieu, die de voorgenomen activiteit, onderscheidenlijk de beschreven alternatieven kunnen hebben, alsmede een motivering van de wijze waarop deze gevolgen zijn bepaald en beschreven".

- R-28.** De milieueffecten dienen bij voorkeur door middel van een LCA in kaart te worden gebracht. Wanneer dat gebeurt, dient daarvoor de methode van het Centrum Milieukunde Leiden te worden gebruikt. Daarbij dient rekening te worden gehouden met de op dit moment plaatsvindende actualisering en met de (concept-)ISO-richtlijnen voor LCA.
- R-29.** De milieueffecten van alternatieven dienen, indien nodig en mogelijk, kwantitatief te worden beschreven en per ton verwerkt afval te worden uitgedrukt. Indien onvoldoende kwantitatieve gegevens beschikbaar zijn, dienen de milieueffecten kwalitatief te worden beschreven.
- R-30.** In het MER mag gebruik worden gemaakt van eerdere LCA resultaten, wanneer deze een voldoende duidelijk beeld opleveren van de milieueffecten. De bruikbaarheid van bestaande LCA-studies en resultaten moet dan wel worden getoetst aan nieuwe LCA inzichten in data, aannamen en impact assessment. Hou ook rekening met rapporten die zijn verschenen als reactie op eerdere LCA's en met andere rapporten inzake de verwerking van afvalstoffen.
- R-31.** Maak bij het in kaart brengen van de milieueffecten duidelijk welke uitgangspunten, technieken, parameters en aannames zijn gehanteerd en welke onzekerheden daarin bestaan.
- R-32.** Bij het in kaart brengen van de milieugevolgen dienen de volgende thema's als uitgangspunt te worden gehanteerd:

Milieuthema's	LCA-thema's
klimaatverandering	– versterking broeikaseffect – aantasting ozonlaag
verzuring	– verzuring
vermesting	– vermesting
verdroging	– verdroging
verspreiding	– humane toxiciteit – ecotoxiciteit – fotochemische oxidantvorming – finaal (te storten) afval
verstoring	– geluid, geur e.d.
verspilling	– uitputting biotische grondstoffen – uitputting abiotische grondstoffen
aantasting	– fysieke aantasting ecosystemen – aantasting van landschap
ruimtebeslag	– fysiek ruimtebeslag – finaal (te storten) afval
versnippering	– (fragmenterende ingrepen)

- R-33.** Bezie per afvalstof of verwerkingstechniek welke van de in R-32 genoemde LCA-thema's niet relevant of niet van toepassing zijn. Geef daarvoor een onderbouwing.
- R-34.** Voer een significantie-, gevoeligheids- en onzekerheidsanalyse uit over de beschikbare data en de gekozen methodiek, alsmede een consistancy check tussen de aannamen/methodiek/data en doel/reikwijdte van de studie.

8. VERGELIJKING VAN DE ALTERNATIEVEN

Artikel 7.10, eerste lid, onder f, van de Wet milieubeheer:

Een MER bevat ten minste: "een vergelijking van de ingevolge onderdeel d beschreven te verwachten ontwikkeling van het milieu met de beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit, alsmede met de beschreven gevolgen voor het milieu van elk der in beschouwing genomen alternatieven.

- R-35. Vergelijk de milieueffecten van de in beschouwing genomen alternatieven op overzichtelijke wijze.
- R-36. Geef inzicht in de mate waarin de positieve en negatieve effecten van de alternatieven verschillen en wat daarvan de oorzaken zijn.
- R-37. De integrale milieu-analyse leidt tot scores op de verschillende thema's. Weeg deze thema's tegen elkaar af en geef per afvalstof en/of verwijderingswijze aan wat het meest milieuvriendelijk alternatief is. Geef deze afweging overzichtelijk en helder beargumenteerd weer.
Toets daarbij ten minste op de volgende wijzen:
- alle milieuthema's wegen even zwaar;
 - aan de overheidsdoelstellingen (distance-to-target);
 - alleen aan het LCA-thema broeikaseffect (in verband met de beleidsprioriteit energie);
 - alleen aan het milieuthema verspreiding.
- R-38. Geef per afvalstroom uit R-13 aan welke LCA-thema's het belangrijkste blijken in de afweging tussen de alternatieven. Kijk daarbij naar de thema's waarop de alternatieven relatief sterk verschillend scoren en naar de thema's die een relatief groot aandeel hebben in de totale milieudruk van de alternatieven.
- R-39. Geef aan welke LCA-thema's het belangrijkste blijken in de afweging tussen de alternatieven voor thermische verwerking in verband met de capaciteitsplanning (zie onder andere R-24).
- R-40. Geef aan of het mogelijk is om bij vergunningverlening alleen te toetsen aan de in R-38 en R-39 bedoelde zwaartepunten en of dat betekent dat bij de vergunningenprocedure de opsteller van een MER geen volledige LCA hoeft uit te voeren.

Van MER naar minimumstandaard

Zoals eerder is aangegeven, wordt in het LAP voor alle afvalstoffen een minimumstandaard gedefinieerd, dus ook voor de afvalstoffen die niet in het MER worden meegenomen. De onderbouwing van elke minimumstandaard zal plaatsvinden in het LAP en niet in het MER.

Daarbij wordt onder andere rekening gehouden met milieueffecten, kosten, haalbaarheid, uitvoerbaarheid, consequenties voor im- en export, de stimulans die uitgaat voor de afvalverwerkingssector (zowel het verhogen van het milieurendement van de verwerking als de ontwikkeling van nieuwe technieken) en de hanteerbaarheid en effectiviteit bij vergunningverlening.

Tevens spelen de opgedane ervaringen met het werken met de huidige (MJP-GA II) minimumstandaarden een rol. Aandachtspunten daarbij zijn:

- in hoeverre het hanteren van minimumstandaarden heeft geleid tot regulering van de markt;

- of nieuwe ontwikkelingen zijn gestimuleerd of afgeremd;
- hoe de hanteerbaarheid bij vergunningverlening was;
- of de mate van detail van de minimumstandaard van invloed is geweest op de hoogwaardigheid van de verwerking;
- of het feit dat de minimumstandaard slechts van toepassing is op een deel van de afvalverwijderingsketen van invloed is geweest op de hoogwaardigheid van de afvalverwijdering;
- of het feit dat bij verschillende afvalstoffen op dit moment onder de minimumstandaard wordt gewerkt van invloed is geweest op de hoogwaardigheid van de afvalverwijdering.

Of de onderbouwing van de minimumstandaarden per sectorplan wordt gegeven of dat een aparte bijlage wordt opgesteld, kan nu nog niet worden aangegeven. Om dubblures in rapportage te voorkomen en gelet op het feit dat ook het ontwerp-LAP voor inspraak ter inzage wordt gelet, behoeft in het MER niet te worden aangegeven welke minimumstandaarden zijn gekozen.

Het spreekt vanzelf dat als een minimumstandaard op methode niveau wordt geformuleerd, de betreffende methode één van de in het MER meegenomen alternatieven moet zijn.

Van MER naar capaciteitsplanning

In het LAP zal een standpunt worden ingenomen met betrekking tot de inzet van technieken voor thermisch verwerking van afvalstoffen en zal worden aangegeven naar welke verdeling van afvalstoffen over die technieken wordt gestreefd. Dit resulteert in een capaciteitsplanning voor verbranden als definitieve verwijdering.

Daarbij wordt naast de milieueffecten onder andere rekening gehouden met Europese ontwikkelingen (*onderscheid nuttige toepassing en definitieve verwijdering*) en de liberalisering van de afvalmarkt.

9. LEEMTEN IN INFORMATIE EN EVALUATIE

Artikel 7.10, eerste lid, onder g, van de Wet milieubeheer:

Een MER bevat ten minste: "een overzicht van de leemten in de onder d en e bedoelde beschrijving ten gevolgen van het ontbreken van de benodigde gegevens".

Artikel 7.39 van de Wet milieubeheer:

"Het bevoegd gezag dat een besluit heeft genomen, bij de voorbereiding waarvan een milieu-effectrapport is gemaakt, onderzoekt de gevolgen van de betrokken activiteit voor het milieu, wanneer zij wordt ondernomen of nadat zij is ondernomen.

- R-41.** Geef in het MER aan over welke milieuaspecten geen informatie kan worden opgenomen vanwege gebrek aan gegevens en motiveer waarom deze gegevens ontbreken.
Maak daarbij onderscheid in leemten in inzicht, leemten in informatie en leemten in voorspellingsmethoden.
Deze inventarisatie moet worden toegespitst op die milieuaspecten die (vermoedelijk) in verdere besluitvorming een belangrijke rol spelen. Op die manier kan worden beoordeeld, wat de consequenties kunnen zijn van het gebrek aan milieu-informatie.
- R-42.** Geef in het MER de belangrijkste aandachtspunten aan voor de evaluatie en bijstelling van het LAP, omdat er een sterke koppeling bestaat tussen onzekerheden in de gebruikte voorspellingsmethoden, de geconstateerde leemten in kennis en het te verrichten evaluatie-onderzoek. Bij het bijstellen van het LAP zal namelijk moeten worden aangegeven of de milieugevolgen in dit MER juist zijn voorspeld en of op grond van de meest recente inzichten bijstellingen in het beleid nodig zijn.

10. VORM EN PRESENTATIE VAN HET MER

Artikel 7.10, eerste lid, onder h, van de Wet milieubeheer:

Een MER bevat ten minste: "een samenvatting die aan een algemeen publiek voldoende inzicht geeft voor de beoordeling van het milieu-effectrapport en van de daarin beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit en van de beschreven alternatieven.

- R-43.** De gevolgen voor het milieu dienen voor alle betrokkenen inzichtelijk te zijn. Bijzondere aandacht dient te worden besteed aan de presentatie van de vergelijkende beoordeling van de alternatieven. De onderlinge vergelijking dient bij voorkeur te worden gepresenteerd met behulp van figuren en tabellen.
- R-44.** Maak bij de afzonderlijke beschrijvingen en presentaties zoveel mogelijk gebruik van duidelijke figuren, schema's en tabellen.
- R-45.** Hanteer de definities, begrippen en afkortingen zoals die worden opgenomen in het LAP. Het voorstel tot wijziging van de Wet milieubeheer (kamerstukken 1998-1999, 26 638, nrs. 1-3) is hierbij richtinggevend.
- R-46.** Het MER dient voorzien te zijn van een samenvatting in zowel de Nederlandse als de Engelse taal. De samenvatting dient voor een algemeen publiek en als zelfstandig document leesbaar te zijn en een goede afspiegeling te zijn van de inhoud van het MER. Daarbij moeten de belangrijkste zaken zijn weergegeven, te weten:
- de aanleiding voor het MER en de relatie met het LAP;
 - de voorgenomen activiteiten en de alternatieven;
 - de belangrijkste effecten voor het milieu bij de voorgenomen activiteiten;
 - het resultaat van de vergelijking en weging van de alternatieven;
 - een indicatie van de leemten in kennis;
 - de belangrijkste conclusies.
- R-47.** In de bijlagen dienen te worden opgenomen:
- onderbouwende informatie, zoals technische details
 - verantwoording gebruikte methodes;
 - een verklarende begrippenlijst;
 - een lijst van gebruikte afkortingen
 - een literatuurlijst;
 - een tabel met verwijzingen naar de genummerde richtlijnen.
- R-48.** Indien wordt afgeweken van bepaalde richtlijnen dient dit te worden gemotiveerd.

BIJLAGEN

- Bijlage 1. Openbare bekendmaking van de start van de procedure van de milieueffectrapportage LAP
(Staatscourant 145, maandag 2 augustus 1999)
- Bijlage 2. Samenvatting en verwerking van de inspraakreacties op de "Startnotitie voor de milieueffectrapportage"
- Bijlage 3. Hoofdpunten en verwerking van het advies van de Commissie voor de milieueffectrapportage voor de richtlijnen voor het MER LAP
(brief van 26 oktober 1999, kenmerk U397-99/Vh/vE/hb/fw/1038-86)

Bijlage 1. Openbare bekendmaking van de start van de procedure van de milieueffectrapportage LAP (staatscourant 145, 2 augustus 1999)

Ministerie van Volkshuisvesting,
Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer

Kennisgeving

Terinzagelegging startnotitie en Inspraak richtlijnen milieu-effectrapport Landelijk afvalbeheersplan

De Minister van VROM is voornemens in 2001 een Landelijk afvalbeheersplan (LAP) vast te stellen. In dit LAP wordt het beleid vastgelegd voor de gehele verwijderingsketen van alle afvalstoffen, met uitzondering van radioactief afval, afvalwater, baggerspecie en mestoverschotten, maar inclusief afval dat vrijkomt op schepen en booreilanden en dat op Nederlands grondgebied wordt afgegeven. In het LAP worden de huidige plannen voor gevaarlijke (MJP-GA II) en niet-gevaarlijke afvalstoffen (TJP.A) geïntegreerd in één landelijk afvalbeheersplan met een bredere reikwijdte dan die van de twee huidige plannen.

Met het LAP wordt, evenals dat met de huidige plannen het geval is, uitvoering gegeven aan internationale verplichtingen tot het opstellen van een afvalbeheersplan. Daarnaast bevat het plan het beleid en daarmee het toetsingskader voor grensoverschrijdende overbrenging van afvalstoffen zoals aangegeven in de EEG-Verordening overbrenging van afvalstoffen (EVOA).

Het LAP bestaat uit drie onderdelen: een beleidskader, sectorplannen en capaciteitsplannen. Het beleidskader vormt de basis van het LAP. In het beleidskader worden de doelstellingen van het afvalstoffenbeleid, zoals die worden gesteld in het NMP, vertaald naar uitgangspunten voor de invulling van maatregelen om die doelstellingen te bereiken. Ook worden keuzen gemaakt voor het inzetten van instrumenten en voor de organisatie van de afvalverwijdering. De sectorplannen bevatten het specifieke beleid voor de afvalstromen en verwerkingswijzen die tot een sector behoren. De capaciteitsplannen bevatten de planning van de verwerkingscapaciteit voor in elk geval de definitieve verwijdering van afvalstoffen. Het beleidskader wordt opgesteld door het Ministerie van VROM en de sector- en capaciteitsplannen door het Afval Overleg Orgaan (AOO). Vaststelling van alle onderdelen van het LAP geschiedt door de Minister van VROM.

Het LAP heeft zowel een functie naar de overheden als naar derden. Rijk, provincies en gemeenten dienen bij de uitvoering van de Wet milieubeheer rekening te houden met het LAP. Overheden mogen slechts in *bijzondere en voldoende gemotiveerde gevallen, van het plan afwijken*. Daarnaast biedt het LAP burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties, inzicht in de gedragslijnen die zij van de betrokken overheden kunnen verwachten.

De Minister heeft, als bevoegd gezag, het AOO verzocht ter onderbouwing van de in de sectorplannen van het LAP op te nemen minimumstandaards voor de verwijdering van afvalstoffen, een milieu-effectrapport (MER) op te stellen. *Met het opnemen van een minimumstandaard in een sectorplan wordt aangegeven op welke wijze de desbetreffende afvalstof minimaal moet worden verwijderd.* In het MER zullen eveneens de milieu-effecten worden bepaald van de in het NMP-3 voorziene verwijderingswijze waarbij zoveel mogelijk energie wordt gewonnen uit afvalstoffen die niet geschikt zijn voor product- of materiaalhergebruik.

Terinzagelegging startnotitie

Door het AOO is een startnotitie voor het MER opgesteld. Hierin wordt informatie gegeven over de wijze waarop het MER ten behoeve van het LAP wordt opgesteld. De startnotitie is verkrijgbaar bij het AOO: Postbus 19015, 3501 DA Utrecht; tel. 030 - 234 28 00.

De startnotitie ligt met ingang van 4 augustus 1999 gedurende zes weken, tijdens kantooruren ter inzage in de bibliotheek van het Ministerie van VROM (Rijnstraat 8, te Den Haag) en het kantoor van het Bureau AOO (Catharijnesingel 55-6* etage te Utrecht).

Inspraak richtlijnen milieu-effectrapport

De Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VROM) stelt met inachtneming van mogelijke inspraakreacties, richtlijnen op waaraan het op te stellen MER zal moeten voldoen. Eenieder kan, alvorens de richtlijnen worden vastgesteld, opmerkingen met betrekking tot de inhoud van de richtlijnen aan de Minister van VROM kenbaar maken. Voorstellen voor de richtlijnen voor het MER kunnen gedurende de periode van terinzagelegging van de startnotitie tot en met 15 september 1999 worden ingediend bij het Ministerie van VROM, Postbus 30945, i.p.c. 645, 2500 GX Den Haag, onder vermelding van "Inspraak richtlijnen MER LAP".

De Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer

Bijlage 2. Samenvatting van en antwoorden op de inspraakreacties op de Startnotitie voor de milieueffectrapportage

1. Inleiding

De Startnotitie voor de milieueffectrapportage heeft van 4 augustus 1999 tot en met 15 september 1999 ter inzage gelegen. Tijdens die periode is een ieder in de gelegenheid gesteld om opmerkingen en voorstellen kenbaar te maken met betrekking tot de inhoud van de richtlijnen.

Er hebben 25 personen/organisaties/instanties gereageerd. In paragraaf 2 is hiervan een overzicht gegeven. Bij elke inspraakreactie is door middel van een of meerdere nummers en trefwoorden aangegeven welke onderwerpen door de afzonderlijke insprekers naar voren zijn gebracht.

Paragraaf 2 is als volgt opgebouwd: nummer - inspreker - trefwoord.

In paragraaf 3 van deze bijlage worden samenvattingen van en antwoorden op de afzonderlijke inspraakreacties gegeven.

Er is gekozen voor het geven van een antwoord per onderwerp in plaats van per inspreker. Het voordeel hiervan is dat vergelijkbare inspraakreacties bij elkaar geplaatst kunnen worden en met één tekstpassage kunnen worden beantwoord. Hierdoor wordt het herhalen van teksten en de fysieke omvang van deze bijlage zo beperkt mogelijk gehouden. De antwoorden volgen de alfabetische lijst van de in paragraaf 2 genoemde trefwoorden.

Paragraaf 3 is als volgt opgebouwd: trefwoord op alfabet - nummer - inspreker - inspraakreactie - antwoord.

De verwoordingen van de inspraakreacties in de vierde kolom zijn meestal samenvattingen van de feitelijke inspraakreacties, ook weer bedoeld om de fysieke omvang van deze bijlage zo beperkt mogelijk te houden.

Het advies van de commissie MER is op 26 oktober 1999 aan de minister van VROM aangeboden. In bijlage 3 van deze richtlijnen zijn de hoofdpunten van dit advies opgenomen en is tevens aangegeven hoe het advies in de richtlijnen is verwerkt.

2. Overzicht inspraakreacties per inspreker

NUMMER	INSPREKER	TREFWOORD
01.01	L.H.M. Janssen	mest
01.02	L.H.M. Janssen	voorkeursvolgorde
02.01	Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij	wet- en regelgeving
03.01	Johan van der Veen De Schoonmaker	methodiek: milieuthema's
03.02	Johan van der Veen	minimumstandaard: aandachtspunten
03.03	Johan van der Veen	methodiek: productkwaliteit
03.04	Johan van der Veen	thermisch verwerken: emissie-eisen
04.01	Randstad Afval Overleg (RAO)	minimumstandaard
04.02	RAO	keuze stromen
04.03	RAO	zeefzand
04.04	RAO	dakgrind
04.05	RAO	swill
04.06	RAO	autobanden
04.07	RAO	afval vetvangputten
04.08	RAO	groenafval
04.09	RAO	kunststof afval
04.10	RAO	hout
04.11	RAO	grof huishoudelijk afval
04.12	RAO	brandbaar afval
04.13	RAO	kwd-afval
04.14	RAO	keuze stromen
04.15	RAO	LPG-tanks
04.16	RAO	puin
04.17	RAO	grof huishoudelijk afval
05.01	NV Afvalverbranding Zuid-Nederland (AZN)	methodiek: milieuthema's
05.02	AZN	thermisch verwerken
05.03	AZN	brandbaar afval
05.04	AZN	brandbaar afval
05.05	AZN	thermisch verwerken: emissie-eisen
05.06	AZN	thermisch verwerken
05.07	AZN	brandbaar afval
06.01	Afvalschap IJmond-Zaanstreek (AIJZ)	organisatie
06.02	AIJZ	organisatie
06.03	AIJZ	keuze stromen
06.04	AIJZ	gft-afval
06.05	AIJZ	grof huishoudelijk afval

NUMMER	INSPREKER	TREFWOORD
06.06	AIJZ	huishoudelijk afval
06.07	AIJZ	kwd-afval
06.08	AIJZ	kunststof afval
07.01	Milieudienst Amsterdam	gift-afval
07.02	Milieudienst Amsterdam	grof huishoudelijk afval
07.03	Milieudienst Amsterdam	shredderafval
08.01	Gedeputeerde Staten van Gelderland	hout
09.01	North Refinery	afgewerkte olie
09.02	North Refinery	methodiek: productkwaliteit
09.03	North Refinery	oliehoudend afval
09.04	North Refinery	C ₂ -afval
09.05	North Refinery	chemicaliënverpakkingen
09.06	North Refinery	oliefilters
09.07	North Refinery	kwikhoudend afval
09.08	North Refinery	brandbaar afval
09.09	North Refinery	zuiveringsslib
09.10	North Refinery	methodiek
09.11	North Refinery	energie
09.12	North Refinery	methodiek
09.13	North Refinery	methodiek: milieuthema's
10.01	Noordelijk Afval Overlegorgaan (NAO)	keuze onderwerpen
10.02	NAO	methodiek: weging
10.03	NAO	brandbaar afval
11.01	Vereniging Nederlandse Afvalondernemingen	methodiek
11.02	Vereniging Nederlandse Afvalondernemingen	keuze stromen
11.03	Vereniging Nederlandse Afvalondernemingen	grof huishoudelijk afval
11.04	Vereniging Nederlandse Afvalondernemingen	industrieel (container)afval
12.01	N.V. Huisvuilcentrale N-H (HVC)	keuze onderwerpen
12.02	HVC	thermisch verwerken
13.01	Scoribel en Ciments d'Obourg	wet- en regelgeving
13.02	Scoribel en Ciments d'Obourg	thermisch verwerken

NUMMER	INSPREKER	TREFWOORD
13.03	Scoribel en Ciments d'Obourg	thermisch verwerken
13.04	Scoribel en Ciments d'Obourg	thermisch verwerken
13.05	Scoribel en Ciments d'Obourg	hout
13.06	Scoribel en Ciments d'Obourg	industrieel (container) afval
13.07	Scoribel en Ciments d'Obourg	industrieel (proces) afval
13.08	Scoribel en Ciments d'Obourg	kunststof afval
13.09	Scoribel en Ciments d'Obourg	oliefilters
13.10	Scoribel en Ciments d'Obourg	brandbaar afval
13.11	Scoribel en Ciments d'Obourg	methodiek: milieuthema's
14.01	WATCO BV, mede namens werkmaatschappijen en deelnemingen (hierna te noemen: Watco)	methodiek: weging
14.02	Watco	methodiek
14.03	Watco	methodiek
14.04	Watco	voorkeursvolgorde
14.05	Watco	keuze stromen
14.06	Watco	keuze stromen
15.01	Interchemic	fotografisch gevaarlijk afval
16.01	Argentia	minimumstandaard: aandachtspunten
16.02	Argentia	methodiek
16.03	Argentia	methodiek
17.01	Vereniging van logistieke centra voor sorteerstromen en recycling bouw- en sloopafval (BRBS Breken en Sorteren)	puin
17.02	BRBS Breken en Sorteren/	voorkeursvolgorde
17.03	BRBS Breken en Sorteren	methodiek: productkwaliteit
17.04	BRBS Breken en Sorteren	betrokkenheid
17.05	BRBS Breken en Sorteren	brandbaar afval
17.06	BRBS Breken en Sorteren	zwavelhoudend afval
18.01	OLAZ, Afvalsturing Brabant en Afvalverwijdering Limburg	minimumstandaard

NUMMER	INSPREKER	TREFWOORD
18.02	OLAZ, Afvalsturing Brabant en Afvalverwijdering Limburg	minimumstandaard: aandachtspunten
18.03	OLAZ, Afvalsturing Brabant en Afvalverwijdering Limburg	minimumstandaard: aandachtspunten
19.01	provincies Limburg, Noord-Brabant en Zeeland	minimumstandaard
19.02	provincies Limburg, Noord-Brabant en Zeeland	minimumstandaard: aandachtspunten
19.03	provincies Limburg, Noord-Brabant en Zeeland	keuze stromen
19.04	provincies Limburg, Noord-Brabant en Zeeland	thermisch verwerken
19.05	provincies Limburg, Noord-Brabant en Zeeland	methodiek: milieuthema's
19.06	provincies Limburg, Noord-Brabant en Zeeland	fluorescentiepoeder
19.07	provincies Limburg, Noord-Brabant en Zeeland	grond
19.08	provincies Limburg, Noord-Brabant en Zeeland	straalgrit
19.09	provincies Limburg, Noord-Brabant en Zeeland	zuiveringsslib
19.10	provincies Limburg, Noord-Brabant en Zeeland	grond
19.11	provincies Limburg, Noord-Brabant en Zeeland	arseensulfideslib
19.12	provincies Limburg, Noord-Brabant en Zeeland	asbest
19.13	provincies Limburg, Noord-Brabant en Zeeland	gift-afval
19.14	provincies Limburg, Noord-Brabant en Zeeland	hardingszouten
19.15	provincies Limburg, Noord-Brabant en Zeeland	hout
19.16	provincies Limburg, Noord-Brabant en Zeeland	huishoudelijk afval
19.17	provincies Limburg, Noord-Brabant en Zeeland	industrieel (container) afval
19.18	provincies Limburg, Noord-Brabant en Zeeland	kwd-afval
19.19	provincies Limburg, Noord-Brabant en Zeeland	industrieel (proces) afval
19.20	provincies Limburg, Noord-Brabant en Zeeland	shredderafval
19.21	provincies Limburg, Noord-Brabant en Zeeland	teermastiek

NUMMER	INSPREKER	TREFWOORD
20.01	Ministerie van Verkeer en Waterstaat	minimumstandaard
20.02	Ministerie van Verkeer en Waterstaat	minimumstandaard
21.01	Vereniging van Afvalverwerkers (VVAV)	definities
21.02	VVAV	wet- en regelgeving
21.03	VVAV	keuze onderwerpen
21.04	VVAV	uitgangspunten
21.05	VVAV	voorkeursvolgorde
21.06	VVAV	wet- en regelgeving
21.07	VVAV	methodiek: milieuthema's
21.08	VVAV	keuze stromen
21.09	VVAV	gft-afval
21.10	VVAV	keuze stromen
21.11	VVAV	methodiek: milieuthema's
21.12	VVAV	thermisch verwerken: emissie-eisen
21.13	VVAV	methodiek
21.14	VVAV	methodiek
21.15	VVAV	betrokkenheid
22.01	Thermphos	arseensulfideslib
22.02	Thermphos	arseensulfideslib
22.03	Thermphos	arseensulfideslib
23.01	NAO	wet- en regelgeving
24.01	NOVEM	betrokkenheid
24.02	NOVEM	energie
24.03	NOVEM	thermisch verwerken
24.04	NOVEM	minimumstandaard: aandachtspunten
24.05	NOVEM	thermisch verwerken
24.06	NOVEM	thermisch verwerken
24.07	NOVEM	gft-afval
25.01	ARN	keuze onderwerpen
25.02	ARN	minimumstandaard: aandachtspunten
25.03	ARN	zeeffractie ARN
25.04	ARN	financiële consequenties

3. Overzicht inspraakreacties per onderwerp

TREFWOORD	NR.	INSPREKER	INSPRAAKREACTIE	ANTWOORD
afgewerkte olie	09.01	North Refinery	Afgewerkte olie meenemen in MER, rekening houden met realistische technieken.	In opdracht van het ministerie van VROM worden momenteel buiten het LAP-kader LCA's uitgevoerd voor de verwerking van afgewerkte olie en oliehoudende afvalstoffen. Als de resultaten van deze LCA's bekend zijn, zal worden gezien of de betreffende afvalstoffen alsnog in het MER van het LAP moeten worden opgenomen.
afval vetvangputten	04.07	RAO	Afval van vetvangputten meenemen in MER, omdat verwerking tot veevoer niet meer is toegestaan.	Afval van vetvangputten mag niet meer worden verwerkt tot veevoeder in verband met mogelijke consequenties voor de volksgezondheid. Dit betekent dat elke vorm van nuttige toepassing, waarbij het mogelijk is dat stoffen die in dit afval aanwezig zijn in de voedselketen terecht komen, niet wordt toegestaan. Deze afvalstroom dient derhalve definitief te worden verwijderd.
arseensulfideslib	19.11	provincies Limburg, Noord-Brabant en Zeeland	Akseensulfideslib in het MER meenemen, omdat deze stof na 2000 wel blijft vrijkomen en afvoer naar het buitenland niet meer is toegestaan.	De producent van arseensulfideslib heeft eveneens aangegeven dat de afvalstof ook na 2000 nog zal vrijkomen. Het bestaande beleid voor C ₁ -afvalstoffen is dat export en storten in Nederland niet is toegestaan. Dit houdt in dat C ₁ -afvalstoffen minimaal zodanig moeten worden behandeld dat een C ₂ -afvalstof ontstaat. De producent van het slib heeft aangegeven dat er inmiddels een techniek beschikbaar is waarmee dat kan worden bereikt. Er is dus geen sprake van nieuw beleid of nieuwe alternatieven: meenemen in het MER is derhalve niet noodzakelijk.
arseensulfideslib	22.1	Thermphos	Akseensulfideslib wordt niet gestort, maar gescheiden opgeslagen en geregistreerd in een ondergrondse opslag met de mogelijkheid tot het weer boven de grond brengen als verwerking in de toekomst mogelijk is.	Deze mededeling van de producent van arseensulfideslib wordt voor kennisgeving aangenomen en zal worden betrokken bij het opstellen van het LAP.
arseensulfideslib	22.2	Thermphos	Akseensulfideslib zal ook na 2000 nog vrijkomen.	Deze mededeling van de producent van arseensulfideslib wordt voor kennisgeving aangenomen en zal worden betrokken bij het opstellen van het LAP.

TREFWOORD	NR.	INSPREKER	INSPRAAKREACTIE	ANTWOORD
arseensulfideslib	22.3	Thermphos	Uit onderzoek is gebleken dat arseensulfideslib door behandeling met toeslagstoffen geschikt kan worden gemaakt voor opslag op een C ₂ -deponie. Inspreker verzoekt om arseensulfideslib in alle komende afvalstoffenplannen niet als C ₁ -afval maar als C ₂ -afval te klasseren.	De vraag of een afvalstof een C ₁ - of C ₂ -afvalstof is, behoeft niet in een MER te worden beantwoord. Bij het opstellen van het sectorplan waarin arseensulfideslib wordt meegenomen, zal dit onderwerp wel aan de orde komen. Zie ook het antwoord op de eerste inspraakreactie over arseensulfideslib: 19.11
asbest	19.12	provincies Limburg, Noord-Brabant en Zeeland	Asbest meenemen in het MER teneinde milieueffecten vast te leggen.	Deze inspraakreactie wordt onderschreven: in de richtlijnen wordt opgenomen dat asbest moet worden meegenomen in het MER. De reden daarvoor is dat er inmiddels meerdere methoden voor verwerking zijn. Om een keuze tussen die methoden te kunnen maken en om te kunnen besluiten of een minimumstandaard op methode niveau noodzakelijk is, dient een goede milieuhygiënische onderbouwing in het MER plaats te vinden
autobanden	04.06	RAO	Autobanden meenemen in het MER: vergelijk inzet als brandstof en gedeeltelijk materiaalhergebruik.	Deze inspraakreactie wordt onderschreven. In de richtlijnen wordt opgenomen dat autobanden moeten worden meegenomen in het MER. De reden daarvoor is dat er problemen zijn met de huidige verwerking van autobanden en dat er mogelijk nieuwe verwerkingstechnieken zijn. Om een keuze tussen de beschikbare methoden te kunnen maken en om te kunnen besluiten of een minimumstandaard op methode niveau noodzakelijk is, dient een goede milieuhygiënische onderbouwing in het MER plaats te vinden
betrokkenheid	17.04	BRBS Breken en Sorteren	Inspreker is gaarne bereid tot het inbrengen van verworven kennis over LCA's.	Zoals in de brief van de minister van VROM aan het AOO is opgenomen, zullen alle bij de uitvoering van het afvalstoffenbeleid betrokken partijen worden betrokken bij het totstandkomen van de diverse onderdelen van het LAP. Op welke wijze en op welke momenten dat plaatsvindt, hangt af van het betreffende LAP-onderdeel. Het spreekt voor zich dat bij het opstellen van het MER gebruik zal worden gemaakt van de kennis en ervaring die bij de verschillende organisaties en instanties aanwezig is.

TREFWOORD	NR.	INSPREKER	INSPRAAKREACTIE	ANTWOORD
betrokkenheid	24.01	NOVEM	De inspreker wil graag bijdragen aan de totstandkoming van het MER en de formulering van minimumstandaarden.	Zie het antwoord op de eerste inspraakreactie over betrokkenheid: 17.04.
betrokkenheid	21.16	VVAV	De inspreker wenst graag intensief en structureel te worden betrokken bij het MER.	Zie het antwoord op de eerste inspraakreactie over betrokkenheid: 17.04
brandbaar afval, algemeen	00.00	diversen	De volgende 6 inspraakreacties gaan over het meenemen van bepaalde brandbare afvalstoffen in het MER. Het antwoord hiernaast geldt voor alle 6 de reacties. Om herhaling van teksten te voorkomen, wordt bij de bedoelde inspraakreacties naar dit antwoord verwezen en indien nodig een specifieke aanvulling opgenomen.	In de richtlijnen wordt opgenomen dat in het MER bij het beoordelen van mogelijke technieken voor thermische verwerking moet worden gerekend met afvalpakketten, die qua aard en samenstelling verschillend zijn. Enkele pakketten dienen zo te worden samengesteld dat ze als uitersten kunnen worden beschouwd en daardoor de grenzen van de milieueffecten (minst en meest milieubelastend) aangeven. De uitersten dienen zo te worden gekozen dat in ieder geval de volgende afvalstromen er binnen vallen: huishoudelijk en grof huishoudelijk restafval, kwd-restafval, industrieel (container) afval, reststroom bedrijfsafval, reststroom bouw- en sloopafval, hoog calorisch (gevaarlijk) afval, laag calorisch (gevaarlijk) afval etc.. Daarbij moet rekening worden gehouden met de mogelijkheid dat uit deze afvalstromen bepaalde afvalcomponenten worden nagescheiden of dat afvalstromen worden gemengd. Hierdoor kan de aard en samenstelling van de afvalstromen veranderen.
brandbaar afval	04.12	RAO	Hoog calorisch bedrijfsafval meenemen in het MER: vergelijk toepassing als brandstof met verbranden.	Zie het algemene antwoord op brandbaar afval: 00.00.
brandbaar afval	05.03	AZN	Wat is hoogcalorisch gevaarlijk afval? Niet alleen stookwaarde maar ook samenstelling is bepalend voor weging milieugevolgen.	Zie het algemene antwoord op brandbaar afval: 00.00. Stookwaarde én samenstelling worden dus meegenomen in het MER.

TREFWOORD	NR.	INSPREKER	INSPRAAKREACTIE	ANTWOORD
brandbaar afval	05.04	AZN	Uit verschillende afvalcategorieën kan hoog calorisch afval worden afgescheiden. Integratie afweging van verwerking van al dan niet gescheiden deelstromen lijkt meer voor de hand te liggen.	Zie het algemene antwoord op brandbaar afval: 00.0 De thermische verwerking van de door de inspreker genoemde afvalcategorieën wordt meegenomen.
brandbaar afval	09.08	North Refinery	In het MER voor te verbranden hoog calorisch gevaarlijk afval de techniek thermische conversie meenemen.	In de richtlijnen wordt opgenomen dat moet worden beschreven welke alternatieven er zijn voor de verwerking van specifieke afvalstoffen of een mengsel van afvalstoffen en dat deze alternatieven vervolgens moeten worden vergeleken. Als bij de uitvoering van het MER wordt geoordeeld dat de door de inspreker genoemde techniek een alternatief is voor de verwerking van bepaalde afvalstromen, zal deze worden <i>meegenomen</i> .
brandbaar afval	10.03	NAO	Via een LCA zou moeten worden onderzocht of een verplichting tot scheiding en/of verbranden zou moeten worden ingevoerd, met name voor brandbaar bedrijfsafval.	Voor bedrijfsafval bestaat reeds een stortverbod; storten vindt alleen plaats als er geen andere mogelijkheden (verbranden, nuttige toepassing) zijn om het afval te verwerken. Door middel van de 8.40 AmvB's en bepalingen in vergunningen worden scheidingsverplichtingen opgelegd en wordt gestreefd naar een hoog niveau van afvalscheiding aan de bron. Zie het algemene antwoord op brandbaar afval: 00.00.
brandbaar afval	13.10	Scoribel en Ciments d'Obourg	Laagcalorisch brandbaar afval meenemen in het MER.	Zie het algemene antwoord op brandbaar afval: 00.00.
brandbaar afval	17.05	BRBS Breken en Sorteren	Voorgesteld wordt om ook voor het thermische verwerken van hoogcalorisch bouw- en sloopafval een minimumstandaard op te stellen in het kader van het MER/LAP.	Zie het algemene antwoord op brandbaar afval: 00.00
C ₂ -afval	09.04	North Refinery	In het MER voor C ₂ -afval de techniek thermische conversie meenemen.	Zie het eerste antwoord op de inspraakreactie van North Refinery over het meenemen van de techniek thermische conversie: brandbaar afval, 09.08

TREFWOORD	NR.	INSPREKER	INSPRAAKREACTIE	ANTWOORD
chemicaliën verpakkingen	09.05	North Refinery	In het MER voor gebruikte chemicaliën verpakkingen de techniek thermische conversie meenemen.	Zie het eerste antwoord op de inspraakreactie van North Refinery over het meenemen van de techniek thermische conversie: brandbaar afval, 09.08
dakgrind	04.04	RAO	Dakgrind meenemen in het MER: vergelijk reinigen en opnieuw als grind toepassen met het puintraject (toepassing als wegfundering)	Het beleid voor dakgrind is: bewerken en vervolgens nuttig toepassen. Toepassen in het puintraject is niet meer toegestaan. Er is geen aanleiding om dit beleid te herzien.
definities	21.01	VVAV	In het MER uitgaan van Europese definities, met name voor nuttige toepassing en definitieve verwijdering.	In de richtlijnen wordt voorgeschreven dat in het MER de definities moeten worden gehanteerd die zijn opgenomen in het LAP. Het voorstel tot wijziging van de Wet milieubeheer (kamerstukken 1998-1999, 26 638, nrs. 1-3) is daarbij richtinggevend. Daarin is aangegeven hoe rekening is gehouden met de Europese definities.
energie	24.02	NOVEM	De term duurzame energie is niet van toepassing op de kunststof fractie.	Deze inspraakreactie wordt onderschreven. Hiermee zal rekening worden gehouden bij het opstellen van het LAP.
financiële consequenties	25.04	ARN	In het LAP een financiële paragraaf opnemen, waarin financiële consequenties van de verandering van beleid en eventuele redenen en criteria voor financiële compensatie moeten worden beschreven.	Bij het vastleggen van minimumstandaarden is het kostenaspect een van de criteria die worden meegenomen. Of het LAP een paragraaf zal gaan bevatten zoals door de inspreker wordt voorgesteld, is nog niet bekend. Het verzoek zal in ieder geval worden meegenomen.
fluorescentiepoeder	19.06	provincies Limburg, Noord-Brabant en Zeeland	De minimumstandaard hangt samen met de bepaling van de minimumstandaard voor gasontladingslampen.	Deze inspraakreactie wordt onderschreven. In de richtlijnen worden gasontladingslampen en fluorescentiepoeder samengevoegd. Bij het definiëren van de minimumstandaard zal hiermee rekening worden gehouden.
fotografisch gevaarlijk afval	15.01	Interchemic	Bij het MER: geheel afstand nemen van de bestaande minimumstandaard. Zo niet, dan ten minste rekening houden met nieuwe inzichten en feiten over emissies en prestaties.	Fotografisch gevaarlijk afval zal worden meegenomen in het MER: er zal opnieuw een vergelijking worden gemaakt tussen de verschillende technieken. In de richtlijnen wordt opgenomen dat de door de inspreker genoemde gegevens moeten worden meegenomen.

TREFWOORD	NR.	INSPREKER	INSPRAAKREACTIE	ANTWOORD
gft-afval	06.04	AIJZ	Niet meenemen van gft-afval wordt te weinig onderbouwd. Er zijn nieuwe ontwikkelingen in gang gezet.	Er is veel discussie over het beheer van gft-afval. De discussies richten zich zowel op het nut van gescheiden inzameling als op de manier van verwerking van gescheiden ingezameld gft-afval (met name composteren en vergisten). In de richtlijnen zal derhalve worden opgenomen dat gft-afval moet worden meegenomen in het MER. Daarbij dient ook rekening te worden gehouden met vergelijkbare stromen van bedrijven, waaronder swill.
gft-afval	07.01	milieudienst Amsterdam	Gft-afval is ten onrechte niet meegenomen: vergelijk composteren, integraal inzamelen/verbranden en voorscheiding/vergisten.	Zie het antwoord op de eerste inspraakreactie over gft-afval: 06.04.
gft-afval	21.09	VVAV	Voor gft-afval wordt geen minimumstandaard ontwikkeld. Indien gft-afval wel wordt meegenomen in het MER, dan op dezelfde wijze bezien als de GIHA-afvalstromen.	Zie het antwoord op de eerste inspraakreactie over gft-afval: 06.04.
gft-afval	24.07	NOVEM	Gft-afval meenemen in het MER.	Zie het antwoord op de eerste inspraakreactie over gft-afval: 06.04.
gft-afval	19.13	provincies Limburg, Noord-Brabant en Zeeland	Gft-afval meenemen in het MER: vergelijk verbranden, composteren en vergisten.	Zie het antwoord op de eerste inspraakreactie over gft-afval: 06.04.
gips (uit puin)	17.06	BRBS Breken en Sorteren	In het MER onder zwavelhoudende afvalstoffen ook gips uit puin betrekken.	In de richtlijnen wordt aangegeven dat zwavelhoudende afvalstoffen niet moeten worden meegenomen in het MER, in tegenstelling tot wat in de startnotitie is aangegeven. Voor het gips uit puin is momenteel geen alternatief voor de huidige wijze van verwerken. Meenemen in het MER heeft derhalve geen nut.

TREFWOORD	NR.	INSPREKER	INSPRAAKREACTIE	ANTWOORD
groenafval	04.08	RAO	Groenafval meenemen in het MER: vergelijk composteren, toepassing in werken als slootdempen en toepassing als brandstof.	Deze inspraakreactie wordt ten dele onderschreven. Voor de hout fractie (grof snoeiafval, uitdunnings-hout etc.) zijn meerdere methoden van verwerking beschikbaar. Om een keuze tussen die methoden te kunnen maken en om te kunnen besluiten of een minimumstandaard op methode niveau noodzakelijk is, dient een goede milieuhygiënische onderbouwing in het MER plaats te vinden. In de richtlijnen wordt derhalve opgenomen dat de houtachtige fractie van groenafval moet worden meegenomen in het MER. Het meenemen van de overige deelstromen is niet noodzakelijk, omdat de verwerking eenduidig is. Het gebruik van groenafval als afvalstof voor slootdempen is gelet op het Besluit stortverbod afvalstoffen niet toegestaan.
grof huishoudelijk afval	04.11	RAO	Grof huishoudelijk afval meenemen in het MER: vergelijk verbranden, hergebruik en toepassing als brandstof.	In de startnotitie wordt gesteld dat grof huishoudelijk afval niet in het MER wordt meegenomen: hiermee wordt bedoeld de reststroom die overblijft na bronscheiding, dus ná het gescheiden inzamelen of nascheiden van nuttig toepasbare afvalstromen. In de richtlijnen wordt voorgeschreven dat in het MER bij het beoordelen van mogelijke technieken voor thermische verwerking moet worden gerekend met afvalpakketten, die qua aard en samenstelling verschillend zijn. Enkele pakketten dienen zo te worden samengesteld dat ze als uitersten kunnen worden beschouwd en daardoor de grenzen van de milieueffecten (minst en meest milieubelastend) aangeven. De uitersten moeten zo worden gekozen dat de reststroom grof huishoudelijk afval er binnen valt.
grof huishoudelijk afval	04.17	RAO	Grof huishoudelijk afval wordt niet hoofdzakelijk verbrand, er vind veel hergebruik plaats.	Zie het antwoord op de eerste inspraakreactie over grof huishoudelijk afval (04.11).
grof huishoudelijk afval	06.05	AIJZ	Niet meenemen van grof huishoudelijk afval is weinig onderbouwd. Het wordt steeds meer in deelstromen gescheiden. Hergebruik en hoofdgebruik als brandstof is mogelijk.	Zie het antwoord op de eerste inspraakreactie over grof huishoudelijk afval: 04.11.

TREFWOORD	NR.	INSPREKER	INSPRAAKREACTIE	ANTWOORD
grof huishoudelijk afval	07.02	milleudienst Amsterdam	Grof huishoudelijk afval is onterecht niet meegenomen: hergebruik is voor de meeste componenten het aangewezen alternatief.	Zie het antwoord op de eerste inspraakreactie over grof huishoudelijk afval: 04.11.
grof huishoudelijk afval	11.03	Vereniging Nederlandse Afval-ondernemingen	Grof huishoudelijk afval meenemen in het MER, omdat verwerking niet eenduidig is.	Zie het antwoord op de eerste inspraakreactie over grof huishoudelijk afval: 04.11.
grond	19.07	provincies Limburg, Noord-Brabant en Zeeland	Rekening mee houden dat grond zowel gevaarlijk als niet gevaarlijk afval kan zijn.	In de richtlijnen wordt aangegeven dat grond niet hoeft te worden meegenomen in het MER. De reden daarvoor is dat in augustus 1999 de nota "Grond grondig bekeken, verantwoord omgaan met schone en verontreinigde grond" is verschenen. Deze nota geeft het nieuwe beleidskader voor het omgaan met schone, licht en ernstig verontreinigde grond. Het meenemen van deze stroom in het MER voor het LAP is derhalve niet meer nodig.
grond	19.10	provincies Limburg, Noord-Brabant en Zeeland	In het MER voor grond ook de immobilisatietechniek meenemen als alternatief voor (mate van) reiniging.	Zie het antwoord op de eerste inspraakreactie over grond: 19.07.
hardingszouten	19.14	provincies Limburg, Noord-Brabant en Zeeland	Hardingszouten meenemen in het MER, teneinde te bezien of de milieueffecten van de huidige verwerkingstechniek als basis kunnen dienen voor het vastleggen van een minimumstandaard.	In het MJP-GA II is aangegeven dat hardingszouten vanaf 1996 bij een Nederlands bedrijf worden verwerkt. Er zijn geen nieuwe alternatieven voor die verwerkingstechniek. Het is derhalve niet nodig om hardingszouten in het MER mee te nemen.
hout	04.10	RAO	Meenemen in het MER: vergelijk materiaalhergebruik, toepassen als brandstof en storten.	Elke kwaliteit hout heeft zijn eigen be-/ verwerkingsmethode. Eventuele knelpunten bij be-/verwerken (zoals herkenbaarheid geïmpregneerd hout) worden niet opgelost door het meenemen van hout in de MER. Hout zal daarom niet worden meegenomen in het MER.

TREFWOORD	NR.	INSPREKER	INSPRAAKREACTIE	ANTWOORD
hout	08.01	GS Gelderland	Hout meenemen in het MER: visueel onderscheid tussen geïmpregneerd en "schoon" hout is niet mogelijk, omvang stroom neemt toe, onduidelijk waar het hout blijft.	Zie het antwoord op de eerste inspraakreactie over hout: 04.10.
hout	13.05	Scoribel en Ciments d'Obourg	Hout meenemen in het MER.	Zie het antwoord op de eerste inspraakreactie over hout: 04.10.
hout	19.15	provincies Limburg, Noord-Brabant en Zeeland	Hout meenemen in het MER: vergelijk verschillende thermische verwerkingwijzen zodat vastgesteld kan worden wat de meest geschikte methode is.	Zie het antwoord op de eerste inspraakreactie over hout: 04.10.
huishoudelijk afval	06.06	AIJZ	Niet meenemen is te weinig onderbouwd: mechanische scheiding komt in beeld, met aansluitend nieuwe be- en verwerkingsmogelijkheden.	Voor deze afvalstroom wordt door middel van verschillende instrumenten gestreefd naar zoveel mogelijk bronscheiding, zoals het Programma Gescheiden Inzamelen van Huishoudelijk Afval (GIHA) en het Convenant Verpakkingen. Voor het niet gescheiden afval (reststroom) geldt een stortverbod. In de richtlijnen wordt voorgeschreven dat in het MER bij het beoordelen van mogelijke technieken voor thermische verwerking moet worden gerekend met afvalpakketten, die qua aard en samenstelling verschillend zijn. Enkele pakketten dienen zo te worden samengesteld dat ze als uitersten kunnen worden beschouwd en daardoor de grenzen van de milieueffecten (minst en meest milieubelastend) aangeven. De uitersten moeten zo worden gekozen dat de reststroom huishoudelijk afval er binnen valt. Daarbij moet rekening worden gehouden met de mogelijkheid dat uit de reststroom bepaalde afvalcomponenten worden nagescheiden en dat daardoor de aard en samenstelling van de reststroom verandert.
Huishoudelijk afval	19.16	provincies Limburg, Noord-Brabant en Zeeland	Het huishoudelijk restafval meenemen in het MER: vergelijk verschillende methoden van (alternatieve) thermische verwerking.	Zie het antwoord op de eerste inspraakreactie over huishoudelijk afval: 06.06.

TREFWOORD	NR.	INSPREKER	INSPRAAKREACTIE	ANTWOORD
industrieel (container) afval	11.04	Vereniging Nederlandse Afval-ondernemingen	Industrieel (container) afval meenemen in MER, omdat verwerking niet eenduidig is.	Met industrieel container afval wordt bedoeld de reststroom die overblijft na bronscheiding. In de richtlijnen wordt voorgeschreven dat in het MER bij het beoordelen van mogelijke technieken voor thermische verwerking moet worden gerekend met afvalpakketten, die qua aard en samenstelling verschillend zijn. Enkele pakketten dienen zo te worden samengesteld dat ze als uitersten kunnen worden beschouwd en daardoor de grenzen van de milieueffecten (minst en meest milieubelastend) aangeven. De uitersten moeten zo worden gekozen dat de stroom industrieel (container) afval er binnen valt. Daarbij wordt bijvoorbeeld rekening gehouden met de mogelijkheid dat uit de reststroom bepaalde afvalcomponenten worden nagescheiden en dat daardoor de aard en samenstelling van de reststroom verandert.
Industrieel (container) afval	13.06	Scoribel en Ciments d'Obourg	Industrieel (container) afval meenemen in het MER.	Zie het antwoord op de eerste inspraakreactie over industrieel (container) afval: 11.04.
industrieel (container) afval	19.17	provincies Limburg, Noord-Brabant en Zeeland	Procesonafhankelijk restafval meenemen in MER: vergelijk verschillende methoden van (alternatieve) thermische verwerking.	Zie het antwoord op de eerste inspraakreactie over industrieel (container) afval: 11.04.
industrieel (proces) afval	13.07	Scoribel en Ciments d'Obourg	Industrieel procesafval meenemen in het MER.	Er zijn erg veel afzonderlijke industriële procesafvalstromen, met vaak hele specifieke eigenschappen. Ruim 80% van dit afval wordt momenteel al nuttig toegepast, waarbij het initiatief voor de nuttige toepassing veelal is genomen door de ontdoener. Er is geen aanleiding om vraagtekens te plaatsen bij de huidige vormen van nuttige toepassing en ze zullen dan ook niet worden meegenomen in het MER. Bovendien is het niet de bedoeling om de minimumstandaard voor industrieel procesafval op methode niveau te definiëren. Het restafval, zijnde het afval dat overblijft na het gescheiden houden van nuttig toepasbare afvalstoffen aan de bron, wordt wel meegenomen in het MER. Hiervoor wordt verwezen naar het eerste antwoord op de inspraakreacties over industrieel (container) afval: 11.04.

TREFWOORD	NR.	INSPREKER	INSPRAAKREACTIE	ANTWOORD
industrieel (proces) afval	19.19	provincies Limburg, Noord-Brabant en Zeeland	Industrieel procesafval meenemen in het MER: vergelijk composteren, vergisten, thermische verwerking en landbouwkundige toepassingen (meststof, bodemverbeteraar, veevoer).	Zie het antwoord op de eerste inspraakreactie over industrieel (proces) afval: 13.07
keuze onderwerpen	10.01	NAO	Een MER, inclusief LCA's op hoofdkeuzes in het beleid verdient verre de voorkeur boven een separate milieutoets.	Er bestaat geen wettelijke plicht om voor het beleidskader een MER op te stellen. Er worden immers in het beleidskader geen besluiten genomen zoals die in onderdeel C, categorie 18.1 van het Besluit milieueffectrapportage 1994 (zoals gewijzigd bij besluit van 7 mei 1999) worden genoemd. De hoofdkeuzes van het beleid zijn voor een groot deel vastgelegd in door het parlement vastgestelde documenten als NMP en de Derde energienota. Bovendien wordt het beleid voor een belangrijk deel bepaald door Europese regelgeving. Daarnaast leert de ervaring dat het bemerken van beleidskaders (bijvoorbeeld het beleidskader van het MJP-GA II) niet de gewenste duidelijkheid oplevert. Gelet op het hiervoor staande is er geen aanleiding om het beleidskader te bemerken.
keuze onderwerpen	12.01	Huisvuilcentrale NH	Het is jammer dat het beleidskader niet wordt bemerkt.	Zie het antwoord op de eerste inspraakreactie over keuze onderwerpen: 10.01.
keuze onderwerpen	21.03	VVAV	In de Memorie van Toelichting van het wetsvoorstel worden enkele onderwerpen van het LAP genoemd (preventie, hergebruik en capaciteitsplanning). In het MER ingaan op de in het wetsvoorstel genoemde onderwerpen.	Voor zover het gaat om verwijderingswijzen of -technieken zullen genoemde onderwerpen bij verschillende afvalstromen in het MER aan de orde komen. Tevens wordt in het MER informatie gegenereerd die bij de capaciteitsplanning voor verbranden als verwijdering wordt gebruikt. Daarnaast wordt overwogen om een milieutoets voor het beleidskader op te stellen. Preventie komt niet in het MER aan de orde.

TREFWOORD	NR.	INSPREKER	INSPRAAKREACTIE	ANTWOORD
keuze onderwerpen	25.01	ARN	De inspreker gaat er vanuit dat diverse beleidsuitspraken van de minister van VROM hun neerslag krijgen in het LAP, zoals: 1. openstellen provinciegrenzen 2. gesloten houden landsgrenzen voor definitieve verwijdering 3. gesloten houden van regiogrenzen voor storten 4. roosteroven= definitieve verwijdering, rest = nuttige toepassing 5. baksteenproblematiek. In het MER dient aan de milieugevolgen van deze uitspraken bijzondere aandacht te worden geschonken.	De hier genoemde onderwerpen zullen uitgebreid in het LAP aan de orde komen, voornamelijk in het beleidskader/algemeen deel. De onderwerpen zijn niet geschikt om in een MER te worden beschouwd: zie ook het antwoord op de eerste inspraakreactie over keuze onderwerpen: 10.01. Wel wordt overwogen om voor het beleidskader een milieutoets op te stellen. Overigens zullen de provinciegrenzen voor te storten brandbaar afval al begin 2000 vervallen.
keuze stromen	04.02	RAO	Alle afvalstoffen bemerken waarvan de huidige verwijdering niet naar wens verloopt of waarbij binnen afzienbare termijn iets anders wordt voorzien.	De door de inspreker genoemde aspecten zijn onderdeel van de systematiek van de schema's die in de startnotitie zijn opgenomen.
keuze stromen	04.14	RAO	Het afgekondigd zijn van een stortverbod of het vastgelegd zijn van een verwijderingswijze in een convenant, zijn geen redenen om die afvalstoffen niet mee te nemen in een MER.	Stortverboden gelden (net als andere wet- en regelgeving) als randvoorwaarde voor de sectorplannen. Inderdaad kan, ook als een stortverbod geldt, het gewenst zijn om een hogere verwijderingstechniek als minimumstandaard vast te leggen. Daarom is voor de betreffende afvalstoffen de beslisboom uit de startnotitie alsnog doorlopen, mede als gevolg van de inspraakreacties. Dit leidt ertoe dat in de richtlijnen afvalstoffen worden genoemd die in het MER moeten worden meegenomen, die niet in de MER-lijst van de startnotitie waren opgenomen. Het bestaan van een convenant is in geen enkel geval doorslaggevend geweest voor het niet meenemen van een afvalstof.

TREFWOORD	NR.	INSPREKER	INSPRAAKREACTIE	ANTWOORD
keuze stromen	06.03	AIJZ	Ook voor afvalstoffen waarvoor een minimumstandaard in bestaande wet- en regelgeving, convenanten etc. is vastgelegd, moet via beslisboom A worden nagegaan of deze toereikend is.	Zie het antwoord op de vorige inspraakreactie over de keuze van stromen: 04.14.
keuze stromen	11.02	Vereniging Nederlandse Afval-ondernemingen	Stoffen die in aanmerking komen voor definitieve verwijdering dienen altijd in het traject van de beslisbomen te worden meegenomen.	Alle afvalstoffen, dus niet alleen de stoffen die in aanmerking komen voor definitieve verwijdering, zijn in het traject van de beslisboom meegenomen. Daarnaast wordt in het LAP voor alle afvalstoffen een minimumstandaard gedefinieerd.
keuze stromen	14.05	Watco	Voor het traject van de beslisboom wordt ingesteld, moet duidelijk zijn of sprake is van nuttige toepassing of van eindverwijdering. Bij eindverwijdering dient dit in ieder geval in het gehele traject van beoordeling meegenomen te worden.	Zie het antwoord op de vorige inspraakreactie over keuze stromen: 11.02.
keuze stromen	14.06	Watco	De lijst van stoffen die niet in het MER worden meegenomen, is enigszins willekeurig tot stand gekomen. Van eenduidige be-/verwerkingsmethoden is lang niet altijd sprake. Verduidelijking in het MER is op zijn plaats.	Mede op basis van de inspraakreacties is besloten in de richtlijnen enkele afvalstoffen op te nemen die niet in de MER-lijst van de startnotitie waren opgenomen, maar zijn tevens enkele afvalstoffen geschrapt die wel op de MER-lijst stonden. Na het opstellen van het MER zullen in het LAP minimumstandaarden worden gedefinieerd, ook voor de afvalstoffen die niet in het MER zijn meegenomen. Bij het onderbouwen van de minimumstandaarden en bij het opstellen van de sectorplannen zal nader op de be- en verwerkingsmethoden worden ingegaan.

TREFWOORD	NR.	INSPREKER	INSPRAAKREACTIE	ANTWOORD
keuze stromen	19.03	provincies Limburg, Noord-Brabant en Zeeland	In de uitgangspuntenbrief van de minister van VROM staat dat in elk sectorplan een (onderbouwde) minimale hoogwaardigheid van de verwijdering van afvalstoffen moet worden aangegeven door middel van de minimumstandaard van verwijdering. Dit betrekken bij het MER.	Voor elke afvalstof zal in het LAP een minimumstandaard worden vastgelegd. Niet alle standaarden zullen echter in de vorm van een verwerkingsmethode of -wijze worden gedefinieerd. Daarom is het niet noodzakelijk dat alle afvalstoffen in het MER worden meegenomen. <i>In de richtlijnen wordt aangegeven voor welke afvalstoffen het noodzakelijk is dat een MER wordt opgesteld voor het mede onderbouwen van minimumstandaarden.</i>
keuze stromen	21.08	VVAV	De inspreker geeft in overweging om ook voor reeds genomen besluiten alternatieve verwijderingsvormen te beoordelen. Het MER kan leiden tot nieuwe inzichten.	Ook afvalstoffen waarvoor reeds besluiten zijn genomen, worden meegenomen in het MER. Mede op basis van de inspraakreacties is besloten om in de richtlijnen voor te schrijven dat enkele stoffen moeten worden meegenomen in het MER, die niet in de MER-lijst van de startnotitie waren opgenomen.
keuze stromen	21.10	VVAV	Voorgesteld wordt een toetsingskader te ontwikkelen voor de termen "twijfels of problemen" uit de schema's van de startnotitie. Een objectieve maatstaf daarin is onvoldoende beschikbare capaciteit in de planperiode.	In de startnotitie is door de initiatiefnemer per afvalstof aangegeven hoe de genoemde termen zijn geïnterpreteerd. Voor zover uit de inspraakreacties is gebleken dat deze invulling ook anders kan zijn, is daarmee in de richtlijnen rekening gehouden. Dat leidt er toe dat de lijst van te bemerken afvalstoffen in de richtlijnen anders is dan die in de startnotitie. De inschatting van de beschikbare capaciteit in de planperiode is geen argument om een afvalstof wel of niet in het MER mee te nemen. Wel wordt dit aspect meegenomen bij het definiëren van een minimumstandaard.
kunststof	04.09	RAO	Kunststof meenemen in het MER: vergelijk het toepassen als brandstof en materiaalhergebruik.	Ten aanzien van hetgeen in de startnotitie is opgenomen, zijn geen nieuwe inzichten bekend. Het is daarom niet noodzakelijk om kunststof in het MER mee te nemen.
kunststof	06.08	AIJZ	Niet meenemen van kunststoffen wordt te weinig onderbouwd.	Zie antwoord op eerste inspraakreactie over kunststof: 04.09.
kunststof	13.08	Scoribel en Ciments d'Obourg	Kunststofafval meenemen in het MER.	Zie antwoord op eerste inspraakreactie over kunststof: 04.09.

TREFWOORD	NR.	INSPREKER	INSPRAAKREACTIE	ANTWOORD
kwd-afval	04.13	RAO	KWD-afval meenemen in het MER: vergelijk hergebruik en de inzet als brandstof.	Voor deze afvalstroom wordt door middel van verschillende instrumenten gestreefd naar zoveel mogelijk bronscheiding, zoals het Programma Gescheiden Inzamelen van Bedrijfsafval (GIBA) en het Convenant Verpakkingen. Voor het niet gescheiden afval (reststroom) geldt een stortverbod. In de richtlijnen wordt voorgeschreven dat in het MER bij het beoordelen van mogelijke technieken voor thermische verwerking moet worden gerekend met afvalpakketten, die qua aard en samenstelling verschillend zijn. Enkele pakketten dienen zo te worden samengesteld dat ze als uitersten kunnen worden beschouwd en daardoor de grenzen van de milieueffecten (minst en meest milieubelastend) aangeven. De uitersten moeten zo worden gekozen dat de reststroom kwd-afval er binnen valt. Daarbij dient rekening te worden gehouden met de mogelijkheid dat uit de reststroom bepaalde afvalcomponenten worden nagescheiden en dat daardoor de aard en samenstelling van de reststroom verandert.
kwd-afval	06.07	AIJZ	Niet meenemen kwd-afval is te weinig onderbouwd. Mechanische scheiding en aansluitend nieuwe be- en verwerkingsmogelijkheden komen in beeld.	Zie het antwoord op de eerste inspraakreactie over kwd-afval: 04.13.
kwd-afval	19.18	provincies Limburg, Noord-Brabant en Zeeland	Kwd-afval meenemen in het MER: vergelijk verschillende methoden van (alternatieve) thermische verwerking.	Zie het antwoord op de eerste inspraakreactie over kwd-afval: 04.13.
kwikhoudend afval	09.07	North Refinery	In het MER voor kwikhoudend afval de techniek thermische conversie meenemen.	De in het MJP-GA II opgenomen minimumstandaard is niet gerealiseerd. Wel is een andere, vergelijkbare techniek operationeel. Het beleid met betrekking tot C ₁ -afvalstoffen is dat er voor gezorgd moet worden dat het geen C ₁ -afvalstoffen meer zijn. Op welke wijze dat gebeurt, is niet van belang: een minimumstandaard op methode niveau is derhalve niet (meer) noodzakelijk. Het is daarom niet nodig om deze afvalstof in het MER mee te nemen.

TREFWOORD	NR.	INSPREKER	INSPRAAKREACTIE	ANTWOORD
LPG-tanks	04.15	RAO	In startnotitie is teveel geanticipeerd op het resultaat van een vergelijking van verwijderingsmogelijkheden.	In het MJP-GA II is aangegeven dat met betrekking tot de verwijdering van LPG-tanks momenteel één vergunning is verleend. Deze vergunninghouder ledigt en ontmantelt de tanks, LPG-restanten worden ingezet als brandstof, sludge wordt afgevoerd voor verdere verwerking en de non-ferro metalen en de tanks worden afhankelijk van de kwaliteit hergebruikt als product of als materiaal. In de standaardvoorschriften zoals opgesteld door het IPO is inmiddels opgenomen dat autodemontagebedrijven LPG-tanks niet mogen afblazen, ontgassen of affakkelen, maar moeten afvoeren naar een verwerker die deze LPG-tanks ontgast. Dit beleid zal niet wijzigen en deze stroom behoeft daarom niet te worden meegenomen in het MER.
mest	01.01	L.H.M. Janssen	Onduidelijk waarom mestoverschotten niet worden meegenomen. Het verwerken van agrarische mestoverschotten samen met organische stoffen, levert energie op en spaart fossiele brandstoffen uit en is tevens een oplossing voor de agrarische beroepsbevolking.	Voor de mestproblematiek is apart beleid en aparte regelgeving ontwikkeld. Het initiatief en de verantwoordelijkheid daarvoor ligt bij het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij.
methodiek	09.10	North Refinery	Bij vergelijking van verwerkings-technieken voor vaste afvalstoffen: punt van aandacht vormen de normen voor acceptatie van te verwerken afvalstoffen en de emissienormen. Bij gebruik als brandstof moet óf de normstelling aan de inputkant (zoals Bohb) óf de normstelling aan de outputkant (zoals emissienormen) gelden.	In de richtlijnen wordt aangegeven met welke wet- en regelgeving ten minste rekening moet worden gehouden. Bij het opstellen van het MER zal worden gezien hoe met het door de inspreker genoemde aspect moet worden omgegaan.

TREFWOORD	NR.	INSPREKER	INSPRAAKREACTIE	ANTWOORD
methodiek	09.12	North Refinery	Het is noodzakelijk een grotere mate van helderheid van uitgangspunten en gebruikte parameters te hanteren bij de uit te voeren LCA's.	De richtlijnen voldoen aan deze inspraakreactie.
methodiek	11.01	Vereniging Nederlandse Afval-ondernemingen	Een LCA werkt alleen optimaal als met exact dezelfde technieken en aannames wordt gewerkt.	Deze inspraakreactie wordt onderschreven. In de richtlijnen wordt aangegeven welke LCA-methodiek moet worden toegepast en wordt aangegeven dat een significantie-, gevoeligheids- en onzekerheidsanalyse over de beschikbare data en de gekozen methodiek moeten worden uitgevoerd, alsmede een consistency check tussen de aannamen/methodiek/data en doel/reikwijdte van de studie.
methodiek	14.02	Watco	De LCA's niet beperken tot be-/verwerkingstechniek, maar hele afvalverwijderingsketen meenemen.	In de LCA wordt rekening gehouden met vermeden milieugevolgen als gevolg van het minder inzetten van primaire grondstoffen en van het primaire productieproces, alsmede met extra milieueffecten als gevolg van (additionele handelingen ten behoeve van) be- en verwerking.
methodiek	14.03	Watco	Er dient inzicht te worden verschaft in de onzekerheden van gedane aannamen.	Deze inspraakreactie wordt onderschreven. Dit wordt opgenomen in de richtlijnen.
methodiek	16.02	Argentia	Kwantitatieve LCA heeft de voorkeur boven een kwalitatieve LCA.	Deze inspraakreactie wordt onderschreven. In de richtlijnen wordt opgenomen dat de milieugevolgen van alternatieven zoveel mogelijk kwantitatief moeten worden beschreven.
methodiek	16.03	Argentia	Het gebruik van een LCA kent de nodige haken en ogen. De inspreker noemt in een bijlage 10 kanttekeningen.	De LCA wordt (ook internationaal) gezien als de meest geschikte manier voor het in kaart brengen van de milieueffecten. Het spreekt voor zich dat de resultaten van een LCA sterk afhankelijk zijn van de beschikbaarheid en kwaliteit van de gegevens. De door de inspreker genoemde kanttekeningen moeten worden meegenomen bij het opstellen van het MER en de minimumstandaarden. In de richtlijnen wordt hieraan aandacht besteed.

TREFWOORD	NR.	INSPREKER	INSPRAAKREACTIE	ANTWOORD
methodiek	21.13	VVAV	Voorgesteld wordt de milieueffecten van een aantal scenario's te overwegen, zoals nul-groei en afstemming op de verschillende afvalprognoses.	Bij het beoordelen van verwijderingswijzen en -technieken in een LCA is het niet nodig om met scenario's te werken: de milieueffecten worden immers per ter zake doende eenheid uitgedrukt: per ton verwerkt afval. Voor de capaciteitsplanning is het wel noodzakelijk om prognoses te maken over het afvalaanbod: daarbij zal zeer waarschijnlijk met meerdere scenario's rekening worden gehouden. In de richtlijnen wordt opgenomen dat het MER een overzicht moet bevatten van soorten en hoeveelheden afvalstoffen.
methodiek	21.14	VVAV	De inspreker verzoekt om een integrale milieuhygiënische beoordeling van verschillende thermische technieken in relatie tot capaciteitsplanning.	Deze inspraakreactie wordt onderschreven. In de richtlijnen wordt aangegeven met welke milieuthema's rekening moet worden gehouden.
methodiek: milieuthema's	03.01	J. van der Veen	Er wordt te weinig gekeken naar mogelijke gevolgen voor de volksgezondheid.	Het aspect volksgezondheid wordt in het MER meegenomen in het milieuthema verspreiding, LCA-thema humane toxiciteit.
methodiek: milieuthema's	05.01	AZN	Het NMP uitgangspunt om zoveel mogelijk energie te winnen uit afvalstoffen wordt onderschreven.	Deze inspraakreactie wordt ter kennisgeving aangenomen.
methodiek: milieuthema's	09.13	North Refinery	Het aspect energie moet meer naar voren komen in de LCA's.	Het aspect energie zal nadrukkelijk aan de orde komen. Dit wordt in de richtlijnen aangegeven, onder andere bij de vergelijking van de alternatieven.
methodiek: milieuthema's	13.11	Scoribel en Ciments d'Obourg	De milieuthema's "besparing van grondstoffen" en "uitlooggedrag" mogen in het MER niet ontbreken.	In LCA's wordt rekening gehouden met vermeden milieugevolgen als gevolg van het minder inzetten van primaire grondstoffen en van primaire productieprocessen. In het milieuthema verspilling zitten de uitputting van biotische en abiotische grondstoffen. Uitlooggedrag komt terug in het milieuthema verspreiding.
methodiek: milieuthema's	19.05	provincies Limburg, Noord-Brabant en Zeeland	De milieuthema's grondstoffen-verbruik, waterverbruik, energieopbrengst en kwaliteit finaal afval moeten worden meegenomen in het MER.	Zie het antwoord op de vorige inspraakreactie over methodiek/milieuthema's: 13.11

TREFWOORD	NR.	INSPREKER	INSPRAAKREACTIE	ANTWOORD
methodiek: milieuthema's	21.07	VVAV	Zorgvuldig bezien of binnen de LCA-methodiek wel alle beleidsrelevante milieueffecten worden getoetst. In huidige opzet: 1. bij beoordelen van hergebruik van afvalstoffen worden effecten van storten in huidige opzet onvoldoende gekwantificeerd; 2. lange termijneffecten (zoals uitloggen) niet of onvoldoende structureel meegenomen.	Zie het antwoord op de inspraakreactie over methodiek/milieuthema's: 13.11
methodiek: milieuthema's	21.11	VVAV	Onder energie valt niet alleen elektriciteit, maar ook warmte en andere energiedragers.	Genoemde aspecten maken onderdeel uit van de in de richtlijnen genoemde milieuthema's.
methodiek: productkwaliteit	03.03	J. van der Veen	Producten worden door hergebruik onbetrouwbaar.	Bij het nuttig toepassen van afvalstoffen en van producten waarin afvalstoffen zijn verwerkt, moet rekening worden gehouden met specifieke regelgeving (bijvoorbeeld Bouwstoffenbesluit, Besluit overige organische meststoffen) en met eisen die aan producten worden gesteld (productspecificaties). Als producten daaraan voldoen, is toepassing toegestaan.
methodiek: productkwaliteit	09.02	North Refinery	Aandacht voor het al dan niet meenemen van productkwaliteit.	In de LCA wordt rekening gehouden met vermeden milieugevolgen als gevolg van het minder inzetten van primaire grondstoffen en van het primaire productieproces. In verband met het verhandelen en toepassen van een product, dient het product te voldoen aan terzake doende regelgeving en product-specificaties.
methodiek: productkwaliteit	17.03	BRBS Breken en Sorteren	In het MER niet alleen toetsen aan het proces, maar ook aan het milieurendement van de toepassing c.q. het product.	Zie het antwoord op de vorige inspraakreacties over methodiek/productkwaliteit: 03.03 en 09.02

TREFWOORD	NR.	INSPREKER	INSPRAAKREACTIE	ANTWOORD
methodiek: weging	10.02	NAO	De weging van milieufactoren is een politieke keuze. Voor de helderheid van het proces is het gewenst deze keuze vooraf bestuurlijk in het AOO te maken.	Er is (ook internationaal) geen consensus over de te volgen methode van weging en daarom zullen verschillende wegingsmethoden worden toegepast. In de richtlijnen wordt aangegeven welke weegmethoden minimaal moeten worden uitgevoerd. Belangrijk daarbij is om een indruk te krijgen van de mogelijke interpretaties van de LCA-scores. Vervolgens zullen conclusies en aanbevelingen worden opgesteld en aan het AOO worden voorgelegd. Het vaststellen van het LAP en daarmee ook de minimumstandaarden, is de verantwoordelijkheid van de minister van VROM.
methodiek: weging	14.01	Watco	Voor het opstarten van LCA's moet de keuze van de te hanteren wegingsmethodiek adequaat worden onderbouwd en moeten toetsingscriteria worden gedefinieerd die verder gaan dan energieverbruik en energieopbrengst.	Zie het antwoord op de eerste inspraakreactie over methodiek/weging: 10.02.
minimumstandaard	04.01	RAO	Minimumstandaard moet worden gedefinieerd als verwijderingswijze in plaats van verwerkingstechniek.	De minimumstandaard geeft de minimale hoogwaardigheid van de verwijdering van een afvalstof aan en kan op verschillende wijzen worden gedefinieerd: • als een trede op de verwijderingsladder (nuttige toepassing, verbranden of storten); • als onderdeel van een trede (producthergebruik, materiaalhergebruik of hoofdgebruik als brandstof); • als een in ieder geval te behalen milieuprestatie (energie- en/of hergebruikrendement); • als specifieke verwerkingsmethode. In het LAP zal voor elke afvalstroom worden onderbouwd waarom voor de betreffende minimumstandaard is gekozen. Daarbij worden naast de milieueffecten ook aspecten meegenomen als kosten, haalbaarheid, uitvoerbaarheid, im- en export etc.

TREFWOORD	NR.	INSPREKER	INSpraakreactie	ANTWOORD
minimumstandaard	18.01	OLAZ, Afvalsturing Brabant en Afval- verwijdering Limburg	Minimumstandaarden alleen toepassen als het uit milieuhygiënisch oogpunt noodzakelijk is. Ze passen niet in een beleid dat is gericht op het stellen van doelen in plaats van het voorschrijven van middelen.	Een minimumstandaard geeft de minimale hoogwaardigheid van de verwijdering van een afvalstof aan en kan op verschillende manieren worden gedefinieerd: zie het antwoord op de vorige inspraakreactie, 04.01. Zelfs als de minimumstandaard is gedefinieerd als een techniek, dan is het niet de enige toegelaten techniek. De standaard legt een referentiepunt vast. Er is dus geen sprake van het voorschrijven van een middel.
minimumstandaard	19.01	provincies Limburg, Noord-Brabant en Zeeland	Een minimumstandaard moet bij voorkeur kwantificeerbaar, meetbaar, realistisch en zo helder en concreet mogelijk zijn, zodat de minimaal vereiste milieuprestatie die van een aangevraagde verwijderwijze gevraagd wordt duidelijk is.	Deze inspraakreactie wordt onderschreven. Bij het definiëren van een minimumstandaard zal nadrukkelijk rekening worden gehouden met de hanteerbaarheid bij vergunningverlening.
minimumstandaard	20.01	Ministerie van Verkeer en Waterstaat	Het is onduidelijk of ook minimumstandaarden worden uitgewerkt voor het geval hergebruik van de afvalstof een gangbare verwerkingsmethode is.	Voor alle afvalstoffen in het LAP zullen minimumstandaarden worden gedefinieerd. Voor bepaalde afvalstoffen zal dat een bevestiging zijn van de gangbare verwerkingsmethode.
minimumstandaard	20.02	Ministerie van Verkeer en Waterstaat	Hoe wordt omgegaan met de hoogwaardigheid van een hergebruikstoepassing bij het uitwerken van een minimumstandaard?	De minimumstandaard kan op verschillende wijzen worden gedefinieerd: • als een trede op de verwijderingsladder (nuttige toepassing, verbranden of storten); • als onderdeel van een trede (producthergebruik, materiaalhergebruik of hoofdgebruik als brandstof); • als een in ieder geval te behalen milieuprestatie (energie- en/of hergebruikrendement); • als specifieke techniek. Het kan dus voorkomen dat bij meerdere mogelijkheden voor nuttige toepassing van een afvalstof een minimumstandaard wordt gedefinieerd die hoogwaardiger is dan andere vormen van nuttige toepassing.

TREFWOORD	NR.	INSPREKER	INSPRAAKREACTIE	ANTWOORD
minimumstandaard: aandachtspunten	03.02	J. van der Veen	Te weinig aandacht voor de kosten van afvalverwijdering.	Het aspect kosten speelt geen rol in een LCA. Wel zal bij het definiëren van een minimumstandaard rekening worden gehouden met dit aspect.
minimumstandaard: aandachtspunten	16.01	Argentia	Bij het vaststellen van een minimumstandaard dienen diverse aspecten bekend te zijn. Inspreker noemt vervolgens 10 aspecten.	De door de inspreker genoemde aspecten worden voor een deel meegenomen in het MER (massabalans, betrouwbaarheid kwantitatieve gegevens etc.). Deze komen in de richtlijnen aan de orde. De resultaten van het MER en een aantal andere door de <i>inspreker genoemde aspecten worden meegenomen bij het vaststellen van een minimumstandaard</i> (kosten, bewezen techniek etc.).
minimumstandaard: aandachtspunten	18.02	OLAZ, Afvalsturing Brabant en Afval-verwijdering Limburg	Als minimumstandaarden worden gehanteerd, is het van belang dat op Europees niveau overal dezelfde standaard wordt gehanteerd of, als dat niet mogelijk is, een exportverbod voor specifieke afvalstoffen af te kondigen wanneer in het buitenland beneden de in Nederland vastgestelde standaard wordt gewerkt.	Bij het definiëren van een minimumstandaard wordt onder andere rekening gehouden met de internationale component: hoe groot is de kans dat afvalstoffen in het buitenland worden verwerkt beneden de in Nederland vastgestelde standaard, kan export worden tegengehouden, kan Nederland met het definiëren van een hoogwaardige minimumstandaard een voortrekkersfunctie vervullen etc.
minimumstandaard: aandachtspunten	18.03	OLAZ, Afvalsturing Brabant en Afval-verwijdering Limburg	De tijdshorizon waarbinnen de minimumstandaarden kunnen worden aangepast, dient zich reëel te verhouden tot de afschrijvingstermijn van een te realiseren verwerkingsinstallatie.	In het LAP zal de relatie worden aangegeven tussen minimumstandaarden en vergunningentermijnen. Het is in het algemeen niet de bedoeling dat wijziging van de minimumstandaard leidt tot wijziging van vigerende vergunningen.
minimumstandaard: aandachtspunten	19.02	provincies Limburg, Noord-Brabant en Zeeland	Bij formuleren van minimumstandaarden niet te lichtzinnig omgaan met technische haalbaarheid. In beginsel uitgaan van (semi)operationele technieken in binnen- en buitenland die zich in technisch en economisch opzicht hebben bewezen.	De mate van operationaliteit, haalbaarheid en kosten zijn criteria die worden meegenomen bij het definiëren van een minimumstandaard.

TREFWOORD	NR.	INSPREKER	INSPRAAKREACTIE	ANTWOORD
minimumstandaard: aandachtspunten	24.04	NOVEM	Er moet goed kennis worden genomen van ontwikkelingen in het buitenland alvorens technieken als minimumstandaard op te nemen voor bepaalde afvalstoffen.	In het MER wordt rekening gehouden met technieken die in het buitenland beschikbaar zijn. Bij het definiëren van minimumstandaarden zal rekening worden gehouden met de mogelijke consequenties van het definiëren van een bepaalde minimumstandaard voor im- en export.
minimumstandaard: aandachtspunten	25.02	ARN	Er dient in het MER aandacht te worden besteed aan de financiële consequenties van de implementatie van een bepaalde beleidskeuze.	Het kostenaspect wordt niet meegenomen in het MER, maar wel bij de definiëring van minimumstandaarden. Dit wordt opgenomen in de richtlijnen.
oliefilters	09.06	North Refinery	In het MER voor oliefilters de techniek thermische conversie meenemen	In opdracht van het ministerie van VROM worden momenteel buiten het LAP-kader LCA's uitgevoerd voor de verwerking van afgewerkte olie en oliehoudende afvalstoffen, waaronder oliefilters. De uitvoerder van deze LCA's zal over deze inspraakreactie worden geïnformeerd.
oliefilters	13.09	Scoribel en Ciments d'Obourg	Oliefilters meenemen in het MER.	In opdracht van het ministerie van VROM worden momenteel buiten het LAP-kader LCA's uitgevoerd voor de verwerking van afgewerkte olie en oliehoudende afvalstoffen. Als de resultaten van deze LCA's bekend zijn, zal worden gezien of de betreffende afvalstoffen alsnog in het MER van het LAP moeten worden opgenomen
oliehoudend afval	09.03	North Refinery	In het MER voor oliehoudend afval de techniek destillatie meenemen.	In opdracht van het ministerie van VROM worden momenteel buiten het LAP-kader LCA's uitgevoerd voor de verwerking van afgewerkte olie en oliehoudende afvalstoffen. De uitvoerder van deze LCA's zal over deze inspraakreactie worden geïnformeerd.
organisatie	06.01	AIJZ	Inspreker stemt in met sturing van afvalstoffen op rijksniveau.	Deze inspraakreactie wordt ter kennisgeving aangenomen.
organisatie	06.02	AIJZ	Voor gemeenten en samenwerkingsverbanden is het van wezenlijk belang dat er duidelijkheid is over beleidskader, sector en capaciteitsplannen.	Het LAP zal deze duidelijkheid verschaffen.

TREFWOORD	NR.	INSPREKER	INSPRAAKREACTIE	ANTWOORD
puin	04.16	RAO	De reden waarom puin in het MER wordt meegenomen, overtuigt niet.	In de richtlijnen wordt aangegeven dat puin in het MER moet worden meegenomen om te bezien in hoeverre de toepassing van deze afvalstoffen de winning van in Nederland beperkt aanwezige voorraden primaire grondstoffen kan ontzien.
puin	17.01	BRBS Breken en Sorteren	De inspreker noemt enkele voorbeelden van wet- en regelgeving waarmee bij het vaststellen van de minimum-standaard voor puin rekening moet worden gehouden.	Deze inspraakreactie wordt onderschreven. De genoemde wet- en regelgeving wordt in de richtlijnen opgenomen.
shredderafval	07.03	milieudienst Amsterdam	Shredderafval wordt ten onrechte niet meegenomen. Het stortverbod moet worden onderbouwd.	Momenteel worden enkele onderzoeken uitgevoerd naar mogelijke alternatieven voor de verwerking van shredderafval. Indien een keuze moet worden gemaakt tussen die alternatieven is een goede milieuhygiënische onderbouwing in het MER noodzakelijk. In de richtlijnen wordt derhalve aangegeven dat shredderafval moet worden meegenomen in het MER.
shredderafval	19.20	provincies Limburg, Noord-Brabant en Zeeland	Shredderafval meenemen in het MER, teneinde een hoogwaardige verwijdering van shredderafval te bevorderen.	Zie het antwoord op de eerste inspraakreactie over shredderafval: 07.03.
straalgrit	19.08	provincies Limburg, Noord-Brabant en Zeeland	Rekening mee houden dat straalgrit zowel gevaarlijk als niet gevaarlijk afval kan zijn.	Deze inspraakreactie wordt onderschreven. Dit wordt opgenomen in de richtlijnen.
swill	04.05	RAO	Swill meenemen in het MER: vergelijk composteren, vergisten, verbranden in AVI en veevoer.	In de richtlijnen wordt aangegeven dat in het MER bij gft-afval rekening moet worden gehouden met vergelijkbare organische bedrijfsafvalstromen, waaronder swill.
teermastiek	19.21	provincies Limburg, Noord-Brabant en Zeeland	Teermastiek meenemen in het MER, teneinde een hoogwaardige verwijdering van teermastiek te bevorderen.	De huidige verwerkingsmethode is storten. Als blijkt dat er alternatieven zijn voor storten, kunnen in een MER de milieueffecten worden vergeleken. Mochten er in de periode dat MER en LAP worden opgesteld gegevens beschikbaar komen, dan zal worden bezien of teermastiek alsnog in het MER moet worden meegenomen.

TREFWOORD	NR.	INSPREKER	INSPRAAKREACTIE	ANTWOORD
thermisch verwerken	05.02	AZN	Besluit moet gaan om de keuze tussen verbranden, vergassen en pyrolyse en niet op de onderscheiden processen. Methodes beoordelen op basis van netto energie-opbrengst, emissies etc.	In de richtlijnen wordt voorgeschreven dat de verschillende wijzen van thermisch verwerken (verbranden, vergassen, pyrolyse etc.) aan de orde moeten komen in het MER. Specifieke proceskenmerken moeten worden meegenomen als deze een (mogelijke) invloed hebben op de milieueffecten van de technieken. De vergelijking van de resultaten van een LCA vindt plaats op diverse aspecten, waarmee energie-opbrengst en emissies worden afgedekt.
thermisch verwerken	05.06	AZN	Nagegaan moet worden of de beschikbare AVI-capaciteit voldoende is om aan uitgangspunt NMP (optimaal benutten van de energie inhoud van het resterende afval) te voldoen.	Het vergelijken van verschillende technieken voor het thermisch verwerken van afval heeft juist tot doel om te bezien op welke wijze de energie-inhoud van het afval zo optimaal mogelijk kan worden benut. In het capaciteitsplan van het LAP zal vervolgens, mede op basis van de resultaten van het MER, worden ingegaan op de benodigde AVI-capaciteit.
thermisch verwerken	12.02	Huisvuilcentrale NH	De indruk wordt gewekt dat de positie van bestaande AVI's al op voorhand is bepaald en dat alleen de andere vormen van thermische technieken worden beoordeeld. Alle thermische technieken moeten op dezelfde wijze worden vergeleken in een MER. Niet alleen beoordelen op energie, maar ook op emissies, reststoffen, technische en financiële haalbaarheid. Ook effecten tijdens voor- en nabewerken betrekken.	In de richtlijnen wordt voorgeschreven dat bij het beoordelen van vormen van thermisch verwerken van afval ook het verwerken in een AVI (inclusief eventuele voor- en nabewerking van afval) moet worden meegenomen in die gevallen waarin dat zinvol is. Dat is immers nodig om een uitspraak te kunnen doen of de andere vormen van thermisch verwerken beter of slechter scoren dan thermisch verwerken in een AVI. Aspecten als energie, emissies en reststoffen worden meegenomen in de LCA. Aspecten als technische en financiële haalbaarheid komen na de LCA aan de orde, namelijk bij het definiëren van de minimumstandaard in het LAP.

TREFWOORD	NR.	INSPREKER	INSPRAAKREACTIE	ANTWOORD
thermisch verwerken	13.02	Scoribel en Ciments d'Obourg	Het MER dient op adequate wijze het combi-karakter (materiaalhergebruik en energiebenutting verenigd in één procestechniek) te beoordelen bij inzet van brandbaar afval in de cementindustrie. Het MER dient derhalve procesgelieerd te zijn en niet vanuit de aard en samenstelling van de afvalstromen plaats te vinden.	In de richtlijnen wordt voorgeschreven dat bij het beoordelen van verschillende verwerkings-mogelijkheden onder andere rekening moet worden gehouden met de productie en afzet van producten en afvalstoffen en met het combi-karakter van bepaalde technieken. Uiteraard is voor alle verwerkingsprocessen de aard en de samenstelling van het afval dat wordt verwerkt van belang. Daarom wordt in de richtlijnen voorgeschreven dat in het MER bij het beoordelen van mogelijke technieken voor thermische verwerking moet worden gerekend met afvalpakketten, die qua aard en samenstelling verschillend zijn. Enkele pakketten dienen zo te worden samengesteld dat ze als uitersten kunnen worden beschouwd en daardoor de grenzen van de milieueffecten (minst en meest milieubelastend) aangeven.
thermisch verwerken	13.03	Scoribel Ciments d'Obourg	Het Eurits-rapport is niet correct: de technische weerlegging van insprekers moet bij de beoordeling ervan betrokken worden.	Het Eurits-rapport en de technische weerlegging ervan door de insprekers moet worden meegenomen bij het MER. Dit wordt opgenomen in de richtlijnen.
thermisch verwerken	13.04	Scoribel Ciments d'Obourg	Het onderzoek naar verwerking van afval in de cementindustrie dat door de insprekers is aangedragen, dient te worden betrokken in het MER.	Deze inspraakreactie wordt onderschreven. Dit wordt opgenomen in de richtlijnen.
thermisch verwerken	19.04	provincies Limburg, Noord-Brabant en Zeeland	Niet de besluiten over de capaciteit van verbranden en storten zijn de m.e.r.-plichtige besluiten, maar de besluiten voor de beoogde thermische verwijderingsmethoden voor brandbare niet-gevaarlijke afvalstoffen die niet voor product- of materiaalhergebruik in aanmerking komen.	Thermische technieken voor het verwerken van afvalstoffen zullen nadrukkelijk in het MER worden meegenomen. In de richtlijnen wordt aangegeven dat een overzicht moet worden gegeven van de aard en hoeveelheden afvalstoffen die voor thermisch verwerken in aanmerking komen. Hieronder vallen onder andere de brandbare niet-gevaarlijke afvalstoffen die niet voor product- of materiaalhergebruik in aanmerking komen. De resultaten van het MER worden gebruikt voor het opstellen van de capaciteitsplanning voor definitieve verwijdering.

TREFWOORD	NR.	INSPREKER	INSPRAAKREACTIE	ANTWOORD
thermisch verwerken	24.03	NOVEM	Het is van belang om te weten welke eisen bij thermische conversie worden gesteld aan emissies en reststoffen in verband met de invloed op het netto-rendement.	De technieken voor thermisch verwerken zullen moeten voldoen aan de emissie-eisen die worden voorgeschreven in de van toepassing zijnde wet- en regelgeving. De ontwerp Europese richtlijn betreffende de verbranding van afval (wordt waarschijnlijk vastgesteld in de eerste helft van 2000) is hierbij richtinggevend. Bij het beoordelen van de reststoffen wordt rekening gehouden met vermeden milieugevolgen als gevolg van het minder inzetten van primaire grondstoffen en van primaire productieprocessen: dit kan per toepassing van de reststoffen verschillen.
thermisch verwerken	24.05	NOVEM	Bij het in overweging nemen van het meeverbranden van afvalstoffen in kolencentrales dient rekening te worden gehouden met technische beperkingen van bijstoken, bedrijfsvoeringsrisico's, afzet van reststoffen en financiële incentives.	Een deel van deze onderwerpen (technische beperkingen, afzet van reststoffen) dient aan de orde te komen in het MER. Dit wordt voorgeschreven in de richtlijnen. Een ander deel (bedrijfsrisico's, financiële incentives) komt (voor zover van toepassing en/of mogelijk) aan de orde in het LAP bij de besluitvorming over de minimumstandaard.
thermisch verwerken	24.06	NOVEM	Als gevolg van recyclingsprocessen ontstaan zeer aanzienlijke stromen reststoffen. Het is gewenst om voor deze reststoffen aandacht te besteden aan energetische optimalisatie.	In LCA's wordt onder andere rekening gehouden met de productie en afzet van producten en reststoffen.
thermisch verwerken: emissie-eisen	03.04	J. van der Veen	Afval toepassen als brandstof in plaats van verbranden in AVI's leidt tot meer luchtvervuiling.	In het voorstel voor een Europese richtlijn betreffende de verbranding van afval (wordt waarschijnlijk in de eerste helft van 2000 vastgesteld) worden eisen gesteld aan installaties die afval thermisch verwerken: dat zijn zowel inrichtingen die daar primair voor bedoeld zijn (de AVI's) als inrichtingen die afval als brandstof gebruiken (electriciteitscentrales, cementovens etc.). Hierdoor wordt onder andere bereikt dat voor alle installaties die afval thermisch verwerken vergelijkbare emissie-eisen gelden.
thermisch verwerken: emissie-eisen	05.05	AZN	Er moet sprake zijn van een level-playing field voor de milieubelasting door afvalverbranding.	Zie het antwoord op de eerste inspraakreactie over thermisch verwerken/emissie-eisen: 03.04.

TREFWOORD	NR.	INSPREKER	INSPRAAKREACTIE	ANTWOORD
thermisch verwerken: emissie-eisen	21.12	VVAV	Milieubelasting als gevolg van verschillen in emissieregimes is een relevante miliefactor.	Zie het antwoord op de eerste inspraakreactie over thermisch verwerken/emissie-eisen: 03.04.
uitgangspunten	21.04	VVAV	Inspreker verwijst naar een eerdere brief, waarin is gereageerd op de uitgangspunten van het LAP.	De reactie op de uitgangspuntenbrief wordt ter kennisgeving aangenomen.
voorkeursvolgorde	01.02	L.H.M. Janssen	Voorkeursvolgorde moet zijn: 1. voorkomen van afval 2. hergebruiken van afval 3. be- en verwerken van afval waarbij energie vrijkomt 4. storten van afval 5. verbranden van afval indien het storten van dit afval uit gezondheidsaspecten niet verantwoord is.	De voorkeursvolgorde uit het voorstel tot wijziging van de Wet milieubeheer (kamerstukken 1998-1999, 26 638, nrs. 1-3) wordt gehanteerd. Deze inspraakreactie valt buiten de reikwijdte van het MER.
voorkeursvolgorde	14.04	Watco	In de voorkeursvolgorde wordt niet expliciet ingegaan op de mogelijkheid van materiaalhergebruik, al dan niet in combinatie met energieopbrengst. In MER dan ook uitvoerig ingaan op de verschillende mogelijkheden van nuttige toepassing.	In de richtlijnen wordt voorgeschreven dat in het MER onder andere aandacht moet worden besteed aan energie en materiaalhergebruik en aan een combinatie daarvan.
voorkeursvolgorde	17.02	BRBS Breken en Sorteren	Inspreker wenst een nadere specificatie van de voorkeursverwijderingsvolgorde voor zover betrekking op nuttige toepassing.	De voorkeursvolgorde uit het voorstel tot wijziging van de Wet milieubeheer (kamerstukken 1998-1999, 26 638, nrs. 1-3) wordt gehanteerd.
voorkeursvolgorde	21.05	VVAV	Er dient te worden uitgegaan van de voorkeursvolgorde uit het thans vigerende art. 10.1 Wet milieubeheer.	Deze inspraakreactie wordt niet onderschreven. In de richtlijnen wordt aangegeven dat de voorkeursvolgorde uit het voorstel tot wijziging van de Wet milieubeheer (kamerstukken 1998-1999, 26 638, nrs. 1-3) moet worden gehanteerd.

TREFWOORD	NR.	INSPREKER	INSPRAAKREACTIE	ANTWOORD
wet- en regelgeving	02.01	Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij	Rekening houden met vigerende regelgeving voor reiniging en verwijdering van verpakkingen van gewasbeschermingsmiddelen.	Deze inspraakreactie wordt onderschreven. Een verwijzing naar de door de inspreker genoemde regelgeving wordt in de richtlijnen opgenomen.
wet- en regelgeving	13.01	Scoribel en Ciments d'Obourg	Rekening houden met het gegeven dat het toetsingskader EVOA Europeesrechtelijk is bepaald en in dit opzicht geheel anders is dan het toetsingskader voor vergunningverlening op grond van de Wet milieubeheer.	Dit aspect is niet van belang voor het MER. Bij het opstellen van het LAP wordt wel rekening gehouden met deze inspraakreactie.
wet- en regelgeving	21.02	VVAV	In het beleidskader van het MER de voorgenomen wetswijziging vermelden. Aanvaarding Epema-rapport door minister VROM en Tweede Kamer wordt gemist.	Het beleidskader is geen onderdeel van het MER, maar van het LAP. In de richtlijnen wordt voorgeschreven dat in het MER de relatie tussen het MER en het LAP moet worden aangegeven en dat een overzicht moet worden gegeven van de hoofdlijnen van het beleidskader, voor zover dat relevant is voor het MER.
wet- en regelgeving	21.06	VVAV	De Europese afvalstoffencodelijst kan gevolgen hebben voor de huidige indeling van afvalstoffen.	In het LAP zal rekening worden gehouden met de Europese afvalstoffencodelijst. Voor het MER is deze lijst van minder belang.
wet- en regelgeving	23.01	RAO	De ontwerprichtlijn van de EU voor strategische m.e.r. betrekken bij richtlijnen.	Deze ontwerprichtlijn is van belang voor de milieutoets van het beleidskader, niet voor de richtlijnen voor het MER.

TREFWOORD	NR.	INSPREKER	INSPRAAKREACTIE	ANTWOORD
zeeffractie ARN	25.03	ARN	Door de forse verhoging van de Wbm-heffing ziet de inspreker zich gedwongen om de zeeffractie op een andere wijze te verwijderen dan door storten. Dit kan ten koste gaan van het verbranden van (een deel van het overschot aan) goed brandbaar afval. Het is gewenst alternatieve verwerkingsmogelijkheden voor de zeeffractie te beschouwen en te beoordelen op hun milieumerites.	Over de consequenties van het verhogen van de Wbm-heffing voor de ARN en mogelijkheden voor de verwerking van de zeeffractie vindt apart overleg plaats tussen de ARN en de overheid. In verband daarmee zal de zeeffractie niet in het MER worden meegenomen. Mocht uit het genoemde overleg de behoefte komen om in het MER voor het LAP de milieueffecten van alternatieven voor de verwerking van de zeeffractie in beeld te brengen, dan zal deze afvalstroom alsnog worden toegevoegd.
zeefzand	04.03	RAO	Meenemen in het MER: vergelijk reinigen-toepassen met immobiliseren-toepassen.	In de richtlijnen wordt aangegeven dat zeefzand in het MER moet worden meegenomen om te bezien in hoeverre de toepassing van deze afvalstof de winning van in Nederland beperkt aanwezige voorraden primaire zanden kan ontzien. Daarbij wordt rekening gehouden met de kwaliteit van het zeefzand.
zuiveringsslib	09.09	North Refinery	In het MER voor zuiveringsslib de techniek thermische conversie meenemen.	Zie het eerste antwoord op de inspraakreactie van North Refinery over het meenemen van de techniek thermische conversie: brandbaar afval, 09.08
zuiveringsslib	19.09	provincies Limburg, Noord-Brabant en Zeeland	Rekening mee houden dat zuiveringsslib zowel gevaarlijk als niet gevaarlijk afval kan zijn.	Deze inspraakreactie wordt onderschreven. Dit wordt opgenomen in de richtlijnen.

**Bijlage 3. Hoofdpunten en verwerking van het advies van de
Commissie voor de milieueffectrapportage
(brief van 26 oktober 1999, kenmerk U397-99/Vh/vE/hb/fw/1038-86)**

3.1 Hoofdpunten van het advies (letterlijk overgenomen uit het advies).

1. Beschrijf op hoofdlijnen de inhoud van het nieuwe afvalbeleidskader, de milieutoets hiervoor en de belangrijkste uitkomsten uit de evaluatie van het vigerende afvalbeleid, voor zover van belang voor de inhoud van (het MER voor) de sector- en capaciteitsplannen.
2. Leid uit de algemene doelen van het afvalbeleid meer specifieke subdoelen af voor de sector- en capaciteitsplannen, die worden gebruikt voor het ontwikkelen, beoordelen en vergelijken van de alternatieven in het MER. De commissie geeft hiervoor in dit advies een voorzet.
3. Beschrijf bij de minimumstandaards per afvalstroom alternatieven voor zowel *invulling* (inclusief de daarbij te beschouwen *technieken* voor verwerking) als *typen* minimumstandaard. daarbij wordt de keuze voor alternatieven voornamelijk bepaald door:
 - de gewenste ondergrens voor de hoogwaardigheid van de verwijdering;
 - de stimulans die van de minimumstandaard uitgaat voor de afvalverwerkingssector, zowel op het verhogen van het milieurendement van de verwerking als de ontwikkeling van nieuwe technieken;
 - de hanteerbaarheid en effectiviteit van de minimumstandaard bij vergunningverlening.De commissie adviseert ten opzichte van de startnotitie enkele extra stromen in het MER te beschouwen: gft, (grof) huishoudelijk afval, c3-afval, asbest, industrieel afval, reinigingsdienstenafval, hout en arseensulfide.
4. Alternatieven voor de capaciteitsplanning van verbranden als definitieve verwijdering hebben betrekking op:
 - de vergelijking van alternatieve verwerkingsmethodes voor nuttige toepassing en definitieve verwijdering;
 - alternatieve keuzemogelijkheden voor het deel van de brandbaar afvalstroom dat naar methodes voor nuttige toepassing kan;
 - alternatieve mogelijkheden voor verbetering van rendement en capaciteit van bestaande eindverwijderingsmethodes.De keuze voor het meest milieuvriendelijk alternatief wordt daarbij voornamelijk bepaald door de mogelijkheden om te optimaliseren op de volgende milieudoelen:
 - zo veel mogelijk sturen van daarvoor geschikte afvalstoffen naar thermische verwerkingsmethodes met een grotere energierterugwinning dan verbranding in AVI's;
 - optimale afstemming van de capaciteit van afvalverbrandingsinstallaties op het aanbod van de resterende brandbare afvalstoffen;
 - stimuleren van preventie en hergebruik door inzetten op een krappe planning voor de verbrandingscapaciteit;
 - verhogen van het energetisch rendement van AVI's.
5. Motiveer de uit het MER voortvloeiende keuzen in het LAP aan de hand van een vergelijking van alternatieven. Ga daarbij in op de in dit advies aangegeven milieuaspecten en op het doelbereik inzake de geformuleerde milieudoelen.

3.2 Verwerking van het advies van de Commissie voor de milieueffectrapportage in de richtlijnen MER LAP

Hoofdstuk nummers advies	Korte beschrijving advies	Hoe wel of niet verwerkt in de richtlijnen en (indien nodig) toelichting daarop (R-x verwijst naar een richtlijn)
2.1	Geef een overzicht van de hoofdlijnen van het beleidskader.	Verwerkt in R-7.
2.1	Geef in de richtlijnen aan hoe gelijktijdig opstellen MER en milieutoets wordt gecoördineerd.	Verwerkt in hoofdstuk 3, paragraaf <u>beleidskader</u> , tweede alinea.
2.2	Geef een overzicht van de randvoorwaarden etc. waarmee rekening moet worden gehouden.	Verwerkt in R-12.
2.2	Beschrijf of en zo ja, hoe doelmatigheid wordt getoetst.	Niet verwerkt in richtlijnen, want dit aspect wordt niet in het MER maar in het LAP opgenomen.
2.3	Motiveer in het MER voor welke beslissingen in het LAP de m.e.r. wordt uitgevoerd.	Verwerkt in R-5 t/m R-8.
2.3	Beschrijf verdere de procedure.	Verwerkt in R-1.
2.3	Geef de verhouding tussen LAP en PMP's aan.	Verwerkt in R-2 t/m R-4 en in R-8.
3.1	Geef een overzicht van de evaluatie van de huidige afvalplannen.	Verwerkt in R-10 en R-11.
3.1	Beschrijf de opgedane ervaringen met het werken met minimumstandaarden.	Niet verwerkt als richtlijn, want het hoeft niet in het MER te worden meegenomen. Wel aangegeven dat het in het LAP wordt meegenomen.
3.1	Geef aan wat de doelen zijn voor het toekomstig beleid.	Verwerkt in R-3 en R-7.
3.2.1	Plaats MER afvalstromen in totaal van te verwerken afvalstromen	Verwerkt in R-13 en R-20.
3.2.2	Opmerking van de commissie bij de wijze van selectie van te bemonsteren afvalstromen.	Hoeft niet te worden verwerkt in een richtlijn. Wordt wel meegenomen bij formuleren van minimumstandaard in het LAP (zie hoofdstuk 8, <u>van Mer naar minimumstandaard en van MER naar capaciteitsplanning</u>)
3.2.2	Bij motivering is te weinig een relatie gelegd met praktijk van mengen en scheiden.	• kca: gescheiden inzameling en welles/nietes lijst zijn zeer recentelijk herzien, meenemen in MER derhalve niet nodig; • gft-afval: wordt in, tegenstelling tot de startnotitie, wel meegenomen in het MER; • industrieel afval: restafval wordt meegenomen in het MER. In de antwoorden op de inspraakreacties over industrieel afval en KWD-afval wordt hierop ook uitgebreid ingegaan.

Hoofdstuk nummers advies	Korte beschrijving advies	Hoe wel of niet verwerkt in de richtlijnen en (indien nodig) toelichting daarop (R-x verwijst naar een richtlijn)
3.2.2	Advies om enkele stromen, in afwijking van de startnotitie, wel mee te nemen in het MER.	• gift-afval: wordt meegenomen; • (grof) huishoudelijk afval: thermische verwerking hiervan wordt meegenomen; • C₃-afval: wordt niet meegenomen; er is onvoldoende nieuwe informatie die het nodig maken deze afvalstoffen mee te nemen. In R-14 t/m R-18 is echter wel opgenomen dat moet worden gezien of eerdere LCA's opnieuw moeten worden doorberekend; • asbest: wordt meegenomen; • industrieel afval: restafval wordt meegenomen in het MER, procesafval niet. In de antwoorden op de inspraakreacties over industrieel afval en KWD-afval wordt hierop uitgebreid ingegaan. • reinigingsdienstenaafval: thermische verwerking hiervan wordt meegenomen; • hout: wordt niet meegenomen: knelpunten bij be-/verwerken (zoals herkenbaarheid geïmpregneerd hout) worden niet opgelost door het meenemen van hout in de MER. • arseensulfideslib: Het bestaande beleid voor C₁-afvalstoffen is dat export en storten in Nederland niet is toegestaan. Dit houdt in dat C₁-afvalstoffen minimaal zodanig moeten worden behandeld dat een C₂-afvalstof ontstaat. De producent van het slib heeft aangegeven dat er inmiddels een techniek beschikbaar is waarmee dat kan worden bereikt. Er is dus geen sprake van nieuw beleid of nieuwe alternatieven: meenemen in het MER is derhalve niet noodzakelijk.
3.2.2	Motiveer bij welke afvalstoffen minimumstandaards opnieuw worden gezien als gevolg van nieuwe LCA-inzichten etc.	Verwerkt in R-14 t/m R-18.
3.3	Mening van de commissie over de keuze voor type minimumstandaard.	Hoeft niet te worden verwerkt in de richtlijnen. De mening wordt meegenomen bij het formuleren van minimumstandaarden in het LAP.
3.3	Beperk het aantal milieuvariabelen i.v.m. vergunningverlening.	Verwerkt in R-38 t/m R-40.
3.4	Toepassing van LCA, actualisatie LCA-methode, ISO-richtlijnen, wegingsmethoden, diverse analyses uitvoeren en gebruik maken van eerdere LCA resultaten.	Verwerkt in R-28 t/m R-40.
3.3 en 3.4	Onderbouw in het MER de keuze van minimumstandaarden.	Niet verwerkt in een richtlijn. Zie de passage in hoofdstuk 8, <u>Van MER naar minimumstandaard</u>
4	De commissie geeft in overweging de huidige verdeling van nuttige toepassing en definitieve verwijdering te hanteren tot meer duidelijkheid is over nieuwe definities.	Hoeft niet te worden verwerkt in de richtlijnen. De mening van de commissie is doorgegeven aan de LAP werkgroep verbranden, die zich met dit onderwerp bezig houdt.

Hoofdstuk nummers advies	Korte beschrijving advies	Hoe wel of niet verwerkt in de richtlijnen en (indien nodig) toelichting daarop (R-x verwijst naar een richtlijn)
4.1	Geef een overzicht van de belangrijkste uitkomsten van de evaluatie TJP.A en MJP-GA II.	Verwerkt in R-10, R-11, R-22 en R-23.
4.2	Geef een overzicht van de afvalstromen die voor thermische verwerking in aanmerking komen. Bespreek ontwikkelingen inzake mengen en scheiden.	Verwerkt in R-21.
4.3	Geef een overzicht van thermische verwerkingstechnieken voor nuttige toepassing en definitieve verwijdering en vergelijk ze. Gebruik hierbij de LCA aanpak.	Verwerkt in R-24 t/m R-29.
4.4	Geef op grond van de vergelijkingen aan welk deel van het brandbare afval nuttig kan worden toegepast etc.	Verwerkt in R-24 t/m R-27.
4.4	Geef een overzicht van bestaande verbrandingscapaciteit, energetisch rendement, te verwachten ontwikkelingen, vigerende capaciteitsplanning etc. Baseer de alternatieven op te nemen of te verwachten maatregelen.	Verwerkt in R-22 t/m R-25. Enkele van de door de commissie genoemde aspecten worden wel meegenomen bij het opstellen van een capaciteitsplan, maar behoeven niet in het MER te worden aangegeven.
5	Gevolgen voor het milieu.	Verwerkt in R-28 t/m 34. In de richtlijnen wordt met name ingegaan op het selecteren van milieuthema's, zowel vóór als na het uitvoeren van de LCA's.
6	Vergelijking van alternatieven.	Verwerkt in R-35 t/m R-40. Financieel-economische aspecten komen niet in het MER aan de orde, maar wel in het LAP bij het formuleren van de minimumstandaarden.
7	Leemten in informatie en evaluatie.	Verwerkt in R-41 en R-42.
8	Vorm en presentatie.	Verwerkt in R-43 t/m R-48.
9	Samenvatting van het MER.	Verwerkt in R-46.